

Mladá veda

Young Science

Rozhovor s historikom Petrom Švorcom

Inovativní technologie dopravy

**Maloplošné chránené územia
národného parku Nízke Tatry**

Mladá veda

Young Science

MEDZINÁRODNÝ VEDECKÝ ČASOPIS MLADÁ VEDA / YOUNG SCIENCE

Jún 2017 (číslo 2)

Ročník piaty

ISSN 1339-3189

Kontakt: info@mladaveda.sk, tel.: +421 908 546 716, www.mladaveda.sk

Fotografia na obálke: Krakow 2013. © Branislav A. Švorc, foto.branisko.at

REDAKČNÁ RADA

doc. Ing. Peter Adamišin, PhD. (Katedra environmentálneho manažmentu, Prešovská univerzita, Prešov)

doc. Dr. Pavel Chromý, PhD. (Katedra sociálnej geografie a regionálneho rozvoje, Univerzita Karlova, Praha)

doc. PaedDr. Peter Čuka, PhD. (Katedra cestovného ruchu, Slezská univerzita v Opavě)

prof. Dr. Paul Robert Magocsi (Chair of Ukrainian Studies, University of Toronto; Royal Society of Canada)

Ing. Lucia Mikušová, PhD. (Ústav biochémie, výživy a ochrany zdravia, Slovenská technická univerzita, Bratislava)

doc. Ing. Peter Skok, CSc. (Ekomos s. r. o., Prešov)

prof. Ing. Róbert Štefko, PhD. (Katedra marketingu a medzinárodného obchodu, Prešovská univerzita, Prešov)

prof. PhDr. Peter Švorc, CSc., predseda (Inštitút histórie, Prešovská univerzita, Prešov)

doc. Ing. Petr Tománek, CSc. (Katedra veřejné ekonomiky, Vysoká škola báňská - Technická univerzita, Ostrava)

REDAKCIA

PhDr. Magdaléna Keresztesová, PhD. (Fakulta stredoeurópskych štúdií UKF, Nitra)

Mgr. Martin Hajduk (Inštitút histórie, Prešovská univerzita, Prešov)

RNDr. Richard Nikischer, PhD. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Praha)

Mgr. Branislav A. Švorc, PhD., šéfredaktor (Vydavateľstvo UNIVERSUM, Prešov)

PhDr. Veronika Trstianska, PhD. (Ústav stredoeurópskych jazykov a kultúr FSŠ UKF, Nitra)

Mgr. Veronika Zuskáčová (Geografický ústav, Masarykova univerzita, Brno)

VYDAVATEĽ

Vydavateľstvo UNIVERSUM, spol. s r. o.

www.universum-eu.sk

Javorinská 26, 080 01 Prešov

Slovenská republika

© Mladá veda / Young Science. Akékoľvek šírenie a rozmnožovanie textu, fotografií, údajov a iných informácií je možné len s písomným povolením redakcie.

MALOPLOŠNÉ CHRÁNENÉ ÚZEMIA NÁRODNÉHO PARKU NÍZKE TATRY (STRUČNÁ PERCEPCIA ICH ATRAKTIVITY Z POHĽADU ODBORNÍKOV I ŠTUDENTOV VYBRANÝCH STREDNÝCH ŠKÔL)

SMALL PROTECTED AREAS OF THE LOW TATRAS NATIONAL PARK
(PERCEPTION OF THEIR ATTRACTIVITY FROM THE VIEW OF EXPERTS AND
STUDENTS OF SELECTED SECONDARY SCHOOLS)

Jana Mitříková, Soňa Bendová¹

Jana Mitříková pôsobí ako odborná asistentka na Katedre turizmu a hotelového manažmentu na Fakulte manažmentu Prešovskej univerzity v Prešove. Vo svojej vedecko-výskumnej činnosti sa zaoberá problematikou humánnej geografie, geografiou maloobchodu a problematikou geografie cestovného ruchu. V poslednom období rieši problematiku trávenia voľného času v nákupných centrách, ako novú formu mestského turizmu.

Jana Mitříková acts as an assistant lecturer at the Department of Tourism and Hotel Management, Faculty of Management, University of Prešov in Prešov. In her research work, she focuses mainly on issues of human geography, retail geography and tourism. Recently, she focuses on the research of spending free time in shopping centres, as a new form of urban tourism.

Abstract

The main aim of this article is to analyse the natural conditions for tourism of Low Tatras National Park, with an emphasis on the analysis and attractiveness of small protected areas. This article is divided into two main parts. In the first part we present the characteristics of natural conditions in the territory of the Low Tatras National Park as well as small protected areas. In the second part we try to identify the attractiveness and visit rate of small protected areas of the National Park Low Tatras – perception of their attractiveness from the view of experts and students of selected secondary schools.

Key words: Tourism, Low Tatras National Park, Small Protected Areas

¹ Adresa pracoviska: RNDr. Jana Mitříková, PhD., Bc. Soňa Bendová, Katedra turizmu a hotelového manažmentu, Fakulta manažmentu, Prešovská univerzita v Prešove, Konštantínova 16, 080 01 Prešov
E-mail: jana.mitrikova@unipo.sk

Abstrakt

Hlavným cieľom nášho príspevku je zhodnotiť prírodné predpoklady cestovného ruchu Národného parku Nízke Tatry, s dôrazom na zatraktívnenie maloplošných chránených území. Z obsahovej stránky sa článok delí na dve časti. V prvej sme sa zamerali na charakteristiku prírodných predpokladov Národného parku Nízke Tatry ako aj maloplošných chránených území. V druhej časti sme zisťovali atraktivnosť a návštevnosť maloplošných chránených území v Národnom parku Nízke Tatry – percepciou ich atraktivity z pohľadu odborníkov i študentov vybraných stredných škôl.

Kľúčové slová: Cestovný ruch, Pieninský národný park, Maloplošné chránené územia

Úvod

Cestovný ruch sa považuje za najdynamickejšie sa rozvíjajúce odvetvie ekonomiky. Pod cestovným ruchom si môžeme predstaviť súbor činností, ktoré majú za úlohu uspokojiť potreby súvisiace s cestou a pobytom mimo miesta trvalého pobytu. Potreby sú spravidla vykonávané vo voľnom čase za účelom relaxu, odpočinku, spoločenského kontaktu a poznávania. S cestovaním sa nespája výraz turistiky ako dnes, ale ľudia cestovali za poznávaním niečoho nového a nepoznaného. Motiváciou ľudí pre cestovný ruch sa stala túžba poznávania prírodného, kultúrneho a historického dedičstva.

Predpoklady rozvoja cestovného ruchu

Aby sa cestovný ruch mohol v určitej oblasti realizovať a vyvíjať, je potrebná prítomnosť viacerých predpokladov. Môžu to byť predpoklady z viacerých oblastí. Podľa Hladkej (1997) k hlavným podmienkam a predpokladom patria:

- Prírodné predpoklady – čistota ovzdušia a vôd, prírodné liečivé zdroje, vegetácia, nadmorská výška a klimatické podmienky, vodné toky a plochy, terén a jeho trvácnosť, stav lovnej zvery;
- Kultúrno-historické predpoklady – ľudové umenie (ľudová architektúra a kultúra, ľudová umelecká výroba), tradičné akcie (športové akcia, výstavy, festivaly, veľtrhy a pod.), architektonické pamiatky (mestská architektúra, hrady, zámky, cirkevné a historické stavby, pamätníky a pod.), významné miesta;
- Materiálno-technické predpoklady – ubytovacie zariadenia, športovo-rekreačné zariadenia, stravovacie zariadenia, dopravné zariadenia, zariadenia pre služby a pre verejné služby, sprostredkovateľské zariadenia, kultúrne zariadenia a špeciálne zariadenia;
- Ekonomické a organizačné predpoklady – spolupráca mnohých odvetví, napr. verejného stravovania, obchodu, služieb a dopravy, kultúrnych zariadení a iných, patrí tu aj riešenie vzniknutých problémov ohľadom sezónneho charakteru cestovného ruchu;
- Personálne predpoklady – všetci ľudia vyskytujúci sa okolo cestovného ruchu (sprievodcovia, pracovníci cestovných kancelárií a pod.)

Orieška (2010) pridáva k týmto predpokladom aj fond voľného času, voľnú kúpnu silu a slobodný pohyb obyvateľstva.

Analýza prírodných predpokladov Národného parku Nízke Tatry

V tejto podkapitole sa budeme venovať charakteristike prírodných predpokladov Národného parku Nízke Tatry.

Úvodná charakteristika a poloha Národného parku Nízke Tatry

„Národný park Nízke Tatry bol vyhlásený nariadením vlády SSR č. 119/1978 zo dňa 14.06.1978. Nariadením vlády SR č. 182/1997 Z.z. zo dňa 17.06.1997 boli upravené a novelizované hranice národného parku a jeho ochranného pásma. Sídlo správy sa nachádza v Banskej Bystrici“ (Čech 2015, s. 89). Oficiálna stránka národného parku Nízke Tatry (NAPANT 2016) uvádza že je to územie s vysokou ekologickou hodnotou. Národný park sa tiahne v smere od východu na západ a dosahuje dĺžku takmer 100 km. Najvyšším bodom je Ďumbier s 2034 m.n.m. a najnižšiu nadmorskú výšku nájdeme pri Banskej Bystrici (355 m.n.m.). Podľa SOPSR (2017) tvorí až 90% územia NP lesný pôdny fond, pričom v ochrannom pásme tvorí približne 50%.

„Nízke Tatry ležia približne v strede Slovenska. NAPANT spolu s ochranným pásom administratívne zasahuje do Žilinského, Banskobystrického a Prešovského kraja a súčasne do piatich okresov: Ružomberok, Liptovský Mikuláš, Poprad, Brezno a Banská Bystrica. Zasahuje taktiež do katastrálnych území 88 obcí“ (Čech 2015, s. 89). Vološčuk a kol. (1989) uvádzajú že NAPANT orograficky patrí do subprovincie Vnútorne Západné Karpaty, Fatransko – Tatranskej oblasti, do celku Nízke Tatry, s pod celkami Ďumbierske Tatry a Kráľovohoľské Tatry. V severovýchodnej časti územia je celok Kozie Chrbty s pod celkom Važecký Chrbát. Na severe územia hraničí s Liptovskou kotlinou, na juhu s Horehronským podolím, na juhovýchode Muránskou planinou, na východe so Slovenským rajom a na západe s Veľkou Fatrou.

Ochrana prírody a krajiny na území Národného parku Nízke Tatry

Začiatky územnej ochrany na území NAPANTU siahajú do začiatku minulého storočia konkrétne do rokov 1928 a 1929. V týchto rokoch boli vyhlásené prvé chránené územia v jednotlivých častiach v Jánskej ako aj Demänovskej doliny. Územie NP sa vyznačuje tým že tu bolo vyhlásených viacero maloplošných chránených území a to nie len po, ale aj pred vyhlásením územia za Národný park v roku 1978 (Čech 2015). Momentálne tvorí územie NAPANTu spolu s jeho ochranným pásom najväčšie chránené územie v našej krajine. Pričom výmera samotného NP je 81 095 ha a výmera jeho ochranného pásma je 123 990 ha. V súčasnosti vyhlásených 10 národných prírodných rezervácií, 13 prírodných rezervácií, 8 chránených areálov, 4 prírodné pamiatky a 5 národných prírodných pamiatok (NAPANT 2017). Na území NP bolo v roku 2014 vyhlásené v rámci programu NATURA 2000 aj Chránené vtáčie územie Nízke Tatry o výmere 96 951 ha (Čech 2015). V novembri 2015 bol prijatý program starostlivosti o Chránené vtáčie územie Nízke Tatry. Tento program vydala Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky a zastrešuje roky od 2016 až po rok 2045 (SOPSR 2015).

Geologické zloženie a formy reliéfu

Územie NAPANTu tvoria prvohorné a druhohorné horniny. Z prvohorných sú to hlavne žuly, diority a granity. Medzi druhohorné horniny sa tu radia dolomity a vápence ktoré sa nachádzajú hlavne v severnej a západnej časti pohoria. Nájdeme tu viaceré krasové formy ako jaskynné otvory, škrapy či závrty (Vološčuk 1989).

Ďumbiersku teda západnú časť Nízkych Tatier radíme k jadrovým pohoriam Centrálnych Západných Tatier. Má kryštalické jadro ktoré vystupuje na povrch hlavne v južnej časti územia a v hrebeňovej časti. Z prvohorných hornín sa tu nachádzajú hlavne granity, granodiority, ruly, svory, fylity a amfibolity. Obaly týchto hornín považujeme za druhohorné horniny a sú tvorené usadzovaním. Nachádzajú sa tu aj bridlice a slienité vápence v krížňanskom príkrove v blízkosti hranice s Veľkou Fatrou. V krížňianskom príkrove medzi Demänovskou dolinou a Salatínom prevládajú guttensteinské vápence a dolomity ktoré sú odolnejšie a pochádzajú z obdobia triasu. V Starohorských vrchoch tiež vystupuje na povrch kryštalické jadro ktoré je tvorené zlepcami, pieskovecami a piesčitými bridlicami.

Východná časť národného parku sa radí k veporskému pásmu ktoré je tvorené zväčša fylitmi, svormi, rulami a pararulami ktoré tvoria zároveň hlavný hrebeň (Čech 2015).

Podnebie

Kotliny v tomto NP majú mierne suchú až vlhkú klímu a vyznačujú sa častým výskytom inverzie, čo znamená že kým na horách je teplo a slnečno, v kotlinách pod návalom hmiel nevystupuje teplota vysoko a je podstatne nižšia ako na horách.

Priemerné januárové *teploty* tu poklesnú na $-3,5^{\circ}\text{C}$ až -6°C a teploty v júli vystupujú na $14,5^{\circ}\text{C}$ až 18°C . Ak by sme hovorili o teplotných rekordoch, najnižšia teplota bola nameraná v Liptovskom Hrádku – 38°C a zas najvyššia bola zaznamenaná v Brezne kedy dosiahla $36,5^{\circ}\text{C}$. Priemerné ročné teploty sa menia spolu s rastúcou nadmorskou výškou. Na najvyššie položenej meteorologickej stanici na Chopku ktorá sa nachádza vo výške 2000 m.n.m má priemernú ročnú teplotu $-1,2^{\circ}\text{C}$. Maximálna ročná priemerná teplota celého NP sa uvádza v Banskej Bystrici a to 8°C (NAPANT 2017).

Pri *atmosférických zrážkach* hrajú hlavnú úlohu hneď dve premenné. Prvou z nich je nadmorská výška pričom so stúpajúcou nadmorskou výškou stúpa aj úhrn zrážok. Na hrebeňoch jednotlivých hôr je priemerný ročný úhrn zrážok 1400 mm. Chopok dokonca uvádza hodnotu 1600 mm. V kotlinovej časti sa táto hodnota znižuje na úroveň 900 mm. Druhou premennou ktorá ovplyvňuje atmosférické zrážky je prúdenie vzduchu. Početnejšia na zrážky je náveterná strana, čiže severná, poprípade severozápadná strana pohorí. Záveterná strana pohorí zaznamenáva menej zrážok nakoľko leží v zrážkovom tieni (Čech 2015).

Súvislá snehová pokrývka je v NAPANTE dosť značná. Najdlhšie sa udrží na severnej strane Ďumbiera kde je takmer 200 dní. V hrebeňovej oblasti sa snehová pokrývka udrží v priemere 130 dní. V kotlinách doba so súvislou snehovou pokrývkou klesá na približne 60 dní. V pohoriach Nízkych Tatier je spolu zdokumentovaných 654 lavínových dráh. Tieto dráhy sa viac vyskytujú na západnej strane tohto pohoria (Čech 2015).

Aj pri vetre jeho rýchlosť úzko súvisí s nadmorskou výškou. Kým na chopku ktorý má 2023 m.n.m je priemerná rýchlosť vetra 9,6 m/s; v Jasnej ktorá je nižšie položená a má nadmorskú výšku približne 1200 m.n.m je priemerná rýchlosť vetra len 1,2 m/s.

Reliéf zapríčiňuje to že prúdenie vetra je veľmi premenlivé. Rovnomerne premáva vietor len v kotlinách ktoré sú situované v smere západ - východ. Na hrebeňoch hôr sa najčastejšie stretneme s prúdením vetra v smere sever – juh, ale časné je tu aj severozápadné a juhozápadné prúdenie. Skôr ojedinelé sú juhovýchodné a severovýchodné prúdenie vetrov (NAPANT 2017).

Vodstvo

Čech (2015) uvádza že rieky ktoré pretekajú cez NAPANT patria do povodia troch veľkých riek. Sever územia odvodňuje rieka Váh, juh rieka Hron a len malá časť na východe spadá pod rieku Hornád. Všetky vyššie spomínané rieky doplnené o rieku Hnilec, pramene pod Kráľovou Holou. V severozápadnej časti pohoria Nízke Tatry nájdeme pomerne hustú riečnu sieť, ktorú tvoria málo vetvené toky tvoriace prítoky Váhu. Tečú prevažne smerom zo severu na juh. Medzi tieto rieky patria: Ludrovčanka, Ľupčianka, Kľačianka, Palúdzanka, Demänovka, Ľanovianka, Štiavnica. Tieto rieky majú svoje mená podľa toho, cez akú obec pretekajú (napr. Kľačianka – Kľačany, Ľanovianka – Ľanovo). Váh, najdlhšia rieka Slovenska, je riekou ktorá má všestranné využitie. Na jednej strane je to Vážska kaskáda na ktorej nájdeme dokopy 22 elektrární. Na strane druhej sa tu nachádzajú veľmi obľúbené splavné úseky. Medzi splavné úseky patrí napríklad areál vodných športov v Liptovskom Mikuláši či plavba popri ňom (Kolár 2015).

MINZP (2014) ďalej dopĺňa že Vážska kaskáda má hlavne hydroenergetické využitie na trase Liptovská Mara – Medunice. Pri stavbe priehrad vznikli viaceré jazerá, ktoré sa dnes využívajú na športové aktivity či rôzne plavby na lodiach.

„V oblasti hlbokých geologických zlomov po obvode pohoria vyviera rad významných *minerálnych prameňov*. Pri najvýznamnejších z nich v Korytnici a v Liptovskom Jáne sú (alebo v minulosti boli) zriadené aj kúpele. Ďalšie známe využívané pramene sú pri Moštenici, Hiadli, Jasení, Mýte pod Ďumbierom, Jarabej, Beňuši, Bacúchu, Liptovskej Lúžnej, Ludrovej, Liptovskej Štiavnici, Liptovských Sliačoch, Vyšnej Boci a Malužinej“ (NAPANT 2017).

Rieky Demänovka ktorá tečie cez Demänovskú dolinu a rieka Štiavnica ktorú nájdeme v Jánskej doline sa vyznačujú veľkým množstvom *vyvieračiek*. Vznikajú ponorom riek do podzemia v krasových častiach kde následne pretekajú jaskynnými priestormi a na povrch sa dostávajú vo forme viacerých vyvieračiek. Patria sem Vyvieračka Hlbokô, Vyvieranie v Demänovskej doline a výverová zóna Medzibrodie v Jánskej doline (Čech 2015).

Rastlinstvo

Najrozšírenejším porastom ktorý sa na území NAPANTu nachádza je les ktorý pokrýva približne 70% celkovej rozlohy parku. Les sa člení na rôzne stupne ktoré sa navzájom líšia druhmi stromov a rastlín, ktoré sú pre určitý stupeň charakteristické. Najrozšírenejším typom

lesa je zmiešaný les ktorý obsahuje tak ihličnaté ako aj listnaté lesy. Medzi najčastejšie dreviny patria buk lesný, jedľa biela, smrek obyčajný, javor horský či jaseň štíhly (NAPANT 2017).

Jasík a Polák (2011) uvádzajú že v najnižšom stupni nájdeme prirodzený dubovo-hrabový les ktorý a nachádza v najstaršej NPR na Slovensku Príboj (vyhlásená v 1895). Tento les je tvorený zväčša zimným a cerovým dubom pričom o čosi menšie zastúpenie tu majú hrab a buk. Krovinné poschodie ponúka rozmanité drienové pláne, ktoré majú na jar pri zakvitnutí výraznú žltú farbu. Vo vysokých polohách sa veľmi dobre darí nízkym kríčkom ktoré nájdeme zväčša na náveternej strane. Za takéto rastliny môžeme považovať čučoriedku obyčajnú ako aj čučoriedku drobnolistú. Ďalej tu nájdeme aj brusnicu obyčajnú ktorá má aj v zime vždy zelené listy a suchu čiernu (Košťál 2011). V tomto NP nájdeme tri krajinné typy – lesný, hôľny a bralnatý. Najväčšiu časť územia zaberá práve lesný typ pretože lesy zaberajú veľkú časť územia. Nájdeme tu aj kosodrevinu, ktorá však zaberá podstatne menšie územia, a alpínske lúky ktoré nazývame hole (Kollár 2011).

SAZP (2017) uvádza že sa na území Národného parku Nízke Tatry nachádza:

- 129 chránených druhov,
- 10 ohrozených druhov,
- 54 veľmi zraniteľných druhov,
- 19 západokarpatských neoendemitov,
- západokarpatske paleoendemity,
- 9 karpatských endemitov,
- 18 karpatských subendemitov.

Najstarší strom na území NP je Korvínova Lipa, ktorá má viac ako 700 rokov. Nachádza sa na hrade Ľupča v obci Stará Ľupča, neďaleko Banskej Bystrice. Podľa Turisa (2011) je rastlinstvo NAPANTu jedno z najpestrejších a najkrajších na území našej krajiny. Nízkotatranské endemity robia tento NP výnimočným, pretože tieto rastliny nenájdeme nikde inde len na území tohto NP. Dokonca aj tu sú veľmi vzácne a výnimočné, nakoľko niektoré z nich môžeme nájsť len na určitom mieste, lokalite či vrchu. Medzi takého endemity patria napr.:

- Jarabina *Sorbus salatinii* (rastie iba v lokalite vrchu Salatín),
- Alchemilka rozložitá a *Orchyrea tatranská* (rastú len v jednej lokalite),
- Večernica slovenská (rastie vo viacerých lokalitách NP).

Ďalšiu skupinu tvoria rastliny ktoré nájdeme aj v iných krajinách Európy, ale na území Slovenska sa vyskytujú len v NAPANTe a to len v jednej lokalite alebo na jednom mieste. Do tejto skupiny patria:

- Soldanelka uhorská pravá (ťažko ju rozoznať od podobných druhov),
- Lomikameň pozmenený (najbližšie sa nachádza v rakúskych Alpách a rumunských Karpatoch),
- Skalienka ležatá (najbližšie v rakúskych Alpách a ukrajinských Karpatoch),
- Kučeravec čiarkovaný (len na pohraničí s Českou republikou).

Rastliny ktorých hranica celosvetového rozšírenia prechádza aj cez NAPANT sú napr.:

- Škarda sibírska (výskyt od východnej Sibíri),

- Jazyčník sibírsky (výskyt od tichomorského pobrežia Sibíri po strednú Európu) v Európe sa vyskytuje od konca poslednej doby ľadovej.

Živočíšstvo

Aj živočíšstvo NAPANTu je veľmi rôznorodé a má tu bohaté zastúpenie. SAŽP (2017) uvádza že na území NP sa nachádza:

- 29 chránených druhov bezstavovcov,
- 145 chránených druhov stavovcov – z toho 98 druhov vtákov.

Rozloha územia ako aj vhodné prírodné podmienky zabezpečujú pestrú flóru v NP. Na základe vhodných podmienok sa tu veľmi dobre darí chránených zvieratám ako svišť či kamzík vrchovský tatranský (bol sem umelo nasadený). Územie NP je obzvlášť vhodné pre druhy ako sú medveď, vlk či rys. Z vtáčích druhov ktoré hniezdia na území tohto NP sú významné napr. orol skalný, orol kriľavý, včelár obyčajný, hlucháň a mnohé iné (SOPSR 2017).

Veľa *bezstavovcov* ktoré sa vyskytujú v NAPANTE ešte stále nebolo na Slovensku zaevidovaných. Neprebehol ani celkový výskum, čím by sa zdokumentovali všetky druhy. Z menších výskumov ktoré prebehli je zjavné že aj tento NP ponúka vzácne druhy bezstavovcov. Z hmyzu, ktorého je tu najviac druhov, sú najpestrejšie motýle napr. jasoň červenooký (patrí medzi ohrozené druhy), či rôzne druhy očkánov. Z chrobákov sa tu nachádzajú:

- behúnik podzemný (endemit),
- bežec snežný (vzácný druh),
- Leistus rousii (bystruška),
- fuzáča zemolezového (kriticky ohrozený),

Zastúpenie tu majú aj mäkkýše z vysokohorských oblastí. Aj táto čelaď má svoje endemity ako Chondrina tatrice a Helicigona cingulella (NAPANT 2017).

Potocký (2011) dopĺňa že na území NAPANTu bolo zaznamenaných viac ako 1500 druhov chrobákov (1/4 zo zdokumentovaných chrobákov v SR).

Čech (2015) uvádza že najčastejšie sa vyskytujúca *ryba* je pstruh potočný, žijúci hlavne v horskom prostredí. V tomto prostredí nájdeme viac druhov z čoho najznámejší je hlaváč pásoplutvý. Ak prejdeme z hôr do nižšieho pásma, nájdeme tu lipeňa tymiánového. V NAPANTE hniezdia zákonom prísne chránené druhy *vtákov* – orol skalný a výr skalný. Okrem nich tu nájdeme aj orla kriklavého či včelára lesného. Ďalším zákonom chráneným druhom je tetrov hlucháň ktorý tu žije spolu s ďalšími kurovitými vtákmi ako napr. hlucháň hôrny či tetrov hoľniak. Hojne zastúpené druhy sú aj bocian čierny, labtuška vrchovská, vrchárka červenkastá, stehlík čečetavý či murárik červenokrídly.

Podľa SOPSR (2017) majú *obojživelníky a plazy* v NP výrazné zastúpenie. Ich výskyt je zaznamenaný od najnižších po najvyššie územia a vrcholy hôr. Najbežnejšie druhy obojživelníkov v tom NP sú salamandra škvrnitá, skokan hnedý či ropucha bradavičnatá. Nájdeme tu však aj ropuchu zelenú, ktorej však vyhovujú teplejšie stráne, a rosničku zelenú, ktorá sa tu vyskytuje len výnimočne. Medzi endemity NAPANTu patrí mlok karpatský ktorý

tu žije spolu s bežnejším druhom – mlokom horským. Plazy zastupuje hlavne vretenica severná, ktorú nájdeme aj na najvyšších štítoch hôr. Ďalšími zástupcami plazov sú slepých lámavý, užovka obojková a výnimočne aj raritný druh – užovka hladká.

Lesné prostredie ponúka veľmi vhodné podmienky pre cicavce. Delenie ktoré ponúka NAPANT (2017) je na veľké a malé šelmy. Najznámejším zástupcom veľkých šeliem je medveď hnedý, ktorý z pomedzi všetkých území SR najviac zastúpený práve v NAPANTe (100-150 medveďov hnedých). Ďalšie veľké šelmy sú vlk dravý a rys ostrovid. Z malých šeliem je veľmi ohrozená mačka divá.

V tomto NP je viacero cicavcov ktoré sú zákonom chránené. Medzi tieto cicavce patrí rys ostrovid, vydra riečna, svišť vrchovský tatranský či kamzík vrchovský tatranský. Pôvodný svišť vrchovský tatranský žije v strednej časti pohoria pričom v oblasti pri Kľačovej holi v 19. storočí umelo nasadili svišťa ktorého pôvod je v alpských horách. Aj kamzík vrchovský tatranský bol do našich hôr umelo nasadený. Pred vyše tridsiatimi rokmi vypustili vo Vysokých a Belianskych Tatrách 30 kamzíkov. Dnešné kamzíky na území NAPANTu, ktorých počet je 90 – 100 jedincov, sú ich potomkami. Pôvodné kamzíky ktoré obývali naše Tatry vyhynuli v kvôli klimatickým zmenám (v strednom holocéne).

Na Liptove je stále pomerne rozšírené poľovníctvo, teda aj poľovná zver ako jelene, srnce či diviaky tu majú hojné zastúpenie. Hraboš snežný tatranský je endemitom ktorý tu prežíva spolu s ďalšími malými cicavcami ako hrabáč tatranský, piskor vrchovský či myšovka horská ktorá je veľmi vzácnym druhom. V tomto NP sa dokumentu je viacero druhov netopierov. Ich súčasný počet je 15, i keď toto číslo sa stále mení (NAPANT 2017).

Analýza maloplošných chránených území Národného parku Nízke Tatry

Na území NAPANTu v súčasnosti nájdeme množstvo vzácných lokalít, ktoré sú výnimočné buď svojou lokalizáciou, prírodnými úkazmi či zachovalým prírodným bohatstvom. Najvzácnejšie či najmenej pozmenené oblasti boli vyhlásené za maloplošné chránené územia. Počet maloplošných chránených území (MCHÚ) sa stále mení. Po preskúmaní všetkých aspektov daného územia sa vyhlasuje MCHÚ príslušnej kategórie.

MCHÚ sú vždy výrazne označené. Pri označovaní MCHÚ sa na tabuliach zobrazuje štátny znak a samozrejme aj názov lokality alebo pásma. Názvy sa používajú v plnej forme. Tieto označenia nájdeme pri turistických chodníkoch alebo na miestach blízko ciest či ohraničenia daného územia (NAPANT 2017).

Liptovská časť

V Národnom parku Nízke Tatry sa nachádzajú viaceré MCHÚ, ktoré sa delia do piatich kategórií. Rozdelenie MCHÚ do príslušných kategórií zobrazuje tabuľka 1. Na severnej (Liptovskej) strane sa nachádza 6 Národných prírodných rezervácií, 4 prírodné rezervácie, 4 Národné prírodné pamiatky, 2 Prírodné pamiatky a 2 chránené areály.

Tabuľka 1 Maloplošné chránené územia v Národnom parku Nízke Tatry – Liptovská časť

Kategória chránenej oblasti	Názov	Rozloha v ha
Národná prírodná rezervácia	Ďumbier	2043,76
	Jánska dolina	1694,52
	Salatín	1192,99
	Ohnište	852,26
	Demänovská dolina	836,88
	Turková	107
Prírodná rezervácia	Štrosy	94,79
	Kozí chrbát	37,43
	Jelšie	26,10
	Sliačske travertíny	7,02
Národná prírodná pamiatka	Demänovské jaskyne	OP 680,17
	Stanišovská jaskyňa	OP 219,23
	Brankovský vodopád	27,71
	Vrbické pleso	0,73; OP 24,71
Prírodná pamiatka	Meandre Lúžňanky	1,74
	Mašiansky Balvan	0,056; OP 1,28
Chránený areál	Bodický rybník	18,57
	Revúca	3,91

(Zdroj: vlastné spracovanie podľa napant 2017)

V nasledujúcej časti bližšie charakterizujeme tie maloplošné chránené územia, ktoré označili študenti Hotelovej akadémie v Liptovskom Mikuláši, ako aj zamestnanci Národného parku Nízke Tatry za najvýznamnejšie z celoslovenského hľadiska. Charakterizované budú: NPP Demänovské jaskyne, NPR Demänovská dolina, NPR Jánska dolina, NPP Vrbické pleso.

➤ **Národná prírodná pamiatka Demänovské jaskyne**

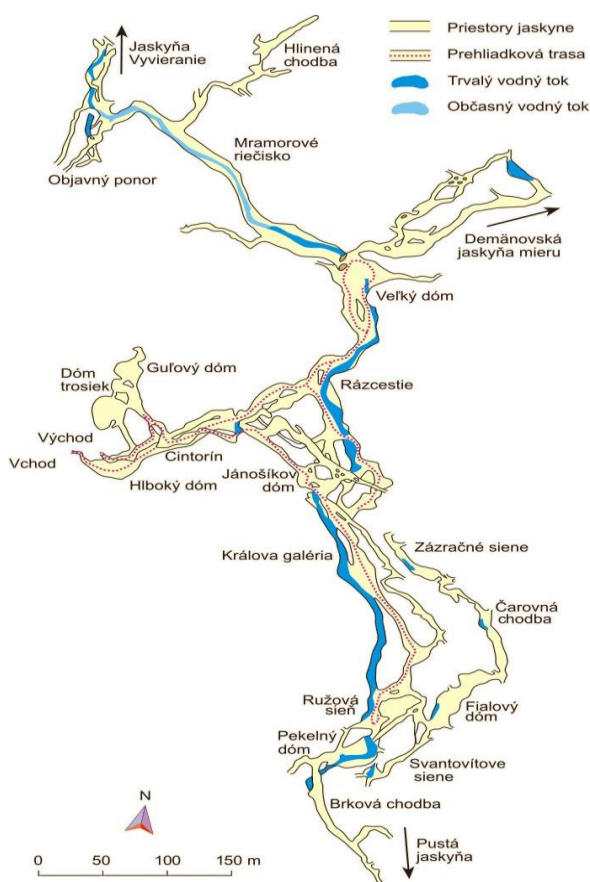
Demänovské jaskyne patria do Demänovského jaskynného systému. Ide o najdlhší jaskynný systém na Slovensku, pričom je dodnes zdokumentovaných 34,2 km tohto systému. „Je vytvorený v prevažne stredotriasových tmavosivých gutensteinských vápencoch križňanského príkrovu pozdĺž tektonických porúch a zlomov. Prestavuje rozsiahly a

komplikovaný komplex jaskynných chodieb, dômov a priepastí vyvinutých v 9-tich vývojových úrovniach s aktívnym alochtónnym tokom (SSJ 2017).

Pozostáva zo systému desiatich speleologicky prepojených jaskýň. Najvýznamnejšie z nich sú: Demänovská jaskyňa slobody (8336 m) a Demänovská ľadová jaskyňa (2445 m), ktoré sú sprístupnené verejnosti. Ďalej nasledujú Demänovská jaskyňa mieru (16 174 m), Jaskyňa Vyvieranie (1437 m) a Pustá jaskyňa (4663 m)“ (NAPANT 2017).

• Demänovská jaskyňa Slobody

Demänovská jaskyňa Slobody bola objavená Objavili ju v roku 1921 a jej hneď prvý názov bol „Chrám Slobody“. Jej objavitelia jej dali tento názov podľa pocitov ktoré pri jej objavení prežívali (Vlček 2014).

Vchod do jaskyne sa nachádza v nadmorskej výške 870, pričom od dna doliny je potrebné prekonať 52 výškových metrov. Dĺžka jaskyne je 8126 m a výškový rozdiel predstavuje 120 m.

Jaskyňa sa vyznačuje mimoriadne sfarbenou sintrovou výzdobou. V jazierkach sa z presakujúcej vody vytvorili rôzne sintrové formy. Zaujímavé sú aj sintrové vodopády, pagodovité stalagnáty, excentrické a sférolitické stalaktity. Nájdeme tu aj jemné aragonitové útvary ktoré sú veľmi významné v celoslovenskom význame (Bella 2011).

Jaskyňou tiež preteká podzemný tok rieky Demänovka. Časti cez ktoré sa prechádza počas prehliadkovej trasy zobrazuje obrázok č.1. Tradičný okruh má 1150 m a zahŕňa rôzne sintrové formy, vidieť v ňom môžete aj podzemnú rieku Demänovku, krasové jazierka ako aj chodby ktoré boli modelované riečnou

modeláciou či stropné korytá. Samozrejme sa tu nachádzajú aj bohato zdobené vrchné steny s množstvom kvapľov (SSJ 2017).

• Demänovská ľadová jaskyňa

Je druhou verejne sprístupnenou jaskyňou z Demänovského jaskynného systému. Zároveň ju radíme spolu s Dobšinskou ľadovou jaskyňou k celoročne zaľadneným jaskyniam.

Vstup do jaskyne sa nachádza vo výške 840 m čo je 90 m nad dnom doliny. V tejto jaskyni nájdeme kombináciu nádhernej sintrovej výzdoby vo vrchných častiach jaskyne ktoré tvoria prvú časť prehliadky ako aj ľadovú výzdobu ktorá sa nachádza v spodných zaľadnených častiach jaskyne a vedie cez ňu druhá časť prehliadky. Okruh prehliadky zobrazuje obrázok 2 (SSJ 2017).

Táto jaskyňa je výnimočná hlavne zaľadnením ktoré je najvýraznejšie v Kmeťovom dome. V tejto jaskyni sa okrem podlahového ľadu (jeho plocha predstavuje 1400 m² a hustota 1000 m³) nachádzajú aj ľadové stĺpy, stalaktity a stalagmity (Bella 2011).

➤ Národná prírodná rezervácia Demänovská dolina

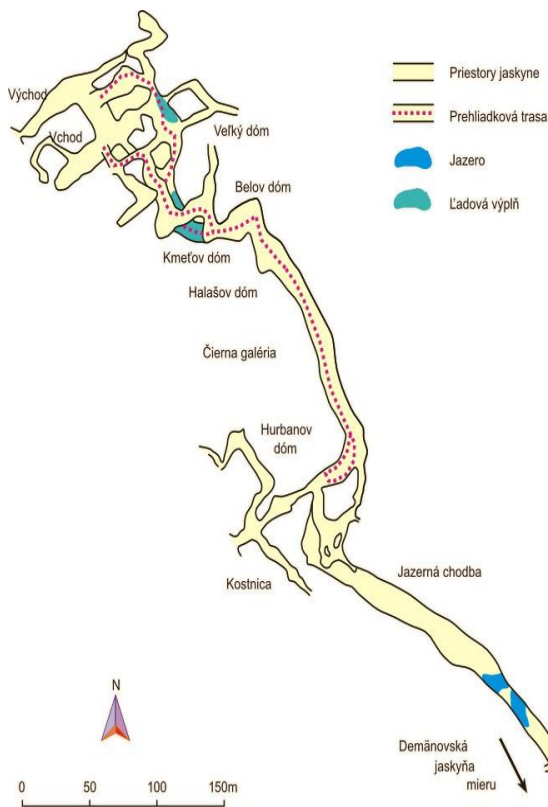
Demänovská dolina je jedným z najnavštevovanejších miest Nízkych Tatier. Jej celková výmera predstavuje 836,88 ha. Pozorovať tu môžeme aj rôzne výškové stupne nakoľko sa v tejto doline pohybuje nadmorská výška od 740 m.n.m po 1560 m.n.m čo je najvyšší bod tejto národnej prírodnej rezervácie - vrchol Sinnej.

Demänovská dolina je naozaj rozmanitá. Nevyznačuje sa len Demänovským jaskynným systémom ale aj časťami nedotknutej prírody v ktorej sa často krát nachádzajú veľmi ohrozené endemity rastlín aj živočíchov, ktoré sa nenájdeme nikde inde vo svete, poprípade je ich výskyt len v niektorých raritných miestach. Tieto časti Demänovskej doliny majú veľmi zachovalú vegetáciu alebo len minimálne pozmenenú činnosťou človeka.

Demänovská dolina bola jedným z prvých častí Národného parku Nízke Tatry, ktoré boli vyhlásené za chránené územie (NAPANT 2017).

➤ Národná prírodná rezervácia Ďumbier

Predmetom ochrany je „hlavný hrebeň a severné svahy nad Ludárová, Bystrá, Štiavica s typ. glaciálnym reliéfom (kary, ľad. kotly) na prevažne žulovom podklade. Stanovišťa horského, alpínskeho a subalpínskeho stupňa (enviroportal 2017).

Ďumbier je najvyšším vrchom Nízkych Tatier s výškou 2043 m.n.m. Vedie cez neho európska turistická magistrála. Výstup na Ďumbier predstavuje celodennú túru ktorá má strednú obtiažnosť s prevýšením približne 1000 m. Vďaka svojej výške a veľmi dobre polohe je z neho výhľad na všetky hory stredného aj severného Slovenska (Kollár 2012).

Pre Ďumbier sú charakteristické zachovalosť krajiny a jej ekosystému, rozmanité rastlinstvo a živočíšstvo ako aj krajinársky hodnotné útvary. Významná je aj alpská krajinná scenéria ktorá je tvorená závermi dolín (Štiavnica, Ludárka, Bystrá) ktoré vyúsťujú do ľadovcového kotla spolu s masívom Ďumbiera tvorí túto scenériu (NAPANT 2017).

➤ **Národná prírodná rezervácia Jánska Dolina**

Jánska dolina patrí k najvýznamnejším a najvzácnejším chráneným územiám Národného parku Nízke Tatry. Považuje sa aj za jednu z najzachovalejších dolín plnú krasových foriem ako na povrchu tak aj v podzemí - napríklad závrty, ponory, vyvieračky, priepasti, krasové plošiny a suché doliny. Taktiež sa radí k najdlhším dolinám v Nízkych Tatrách pričom sa rozprestiera na 1694,52 ha (NAPANT 2017).

Toto krasové územie reprezentujú viaceré jaskyne so svojimi špecifikami. Malá Stanišovská jaskyňa je jediná zo súboru Stanišovských jaskýň (Malá, Veľká, Nová) ako aj z jaskýň Jánskej doliny sprístupnená pre verejnosť. Jaskyňa Starý hrad je najhlbšou jaskyňou na Slovensku a Revajov dom ktorý sa v tejto jaskyni nachádza sa pokladá za jednej z najväčších podzemných priestorov na Slovensku. Jaskyňa Starý hrad sa môže pochváliť aj najhlbšou priepasťou v strednej Európe s hĺbkou 423 m. Raritou tejto oblasti je krasová plošina Ohnište so skalným útvarom Oko (janskadolina 2011).

➤ **Národná prírodná rezervácia Turková**

NPR predstavuje zachovalé lesné spoločenstvá reliktného charakteru na vápenci (Pinetum dealpinum a Fagetum dealpinum). Územie bude využité ako vedecký objekt s možnosťou štúdia dlhodobej sukcesie rôznych biocenóz“. Je chráneným územím na ktorom nájdeme 4. a 5. ochranný stupeň. Turková sa nachádza v katastrálnom území obce Východná. Rozprestiera sa na 107 ha pričom jej ochranné pásmo tvorí 30,95 ha. (enviroportal 2017).

Nachádza sa v doline Čierneho Váhu, pričom je orientovaná medzi spodnou a vrchnou vodnou nádržou Čierny Váh. Vyznačuje sa množstvom brál a balvanov a terén nie je celkom prístupný, preto cez túto NPR nevedie žiaden turistický chodník (NAPANT 2017).

Bystrická časť

V južnej (Bystrickej) časti nájdeme 4 Národné prírodné rezervácie, 10 Prírodných rezervácií, 1 Národná prírodná pamiatka, 2 Prírodné pamiatky a 5 chránených areálov. Tabuľka 5 zobrazuje rozdelenie do príslušných kategórií chránenej oblasti.

Tabuľka 2 Maloplošné chránené územia v Národnom parku Nízke Tatry – Bystrická časť

(Zdroj: vlastné spracovanie podľa NAPANT 2017)

Kategória chránenej oblasti	Názov	Rozloha v ha
Národná prírodná rezervácia	Skalka	2659,81
	Pod Latiborskou Hoľou	161,23
	Hnilická jelšina	14,51
	Príboj	10,03
Prírodná rezervácia	Martalúзка	154,82
	Meandre Hrona	103,82
	Štroky	94,79
	Mačková	42,23
	Horné lazy	34,29
	Vrchovisko pri Pohorelskej Maši	26, 62
	Baranovo	15,83
	Barania hlava	13,41
	Breznianska skalka	11,85
	Mackov bok	3,75
Národná prírodná pamiatka	Bystrianska jaskyňa	OP 93,71
Prírodná pamiatka	Lupčiansky skalný hríb	2,13
	Moštenické travertíny	1,71
Chránený areál	Brvnište	74,77
	Jakub	12,71
	Brezinky	8,69
	Kopec	3,76
	Suchá dolina	3,12

V nasledujúcej časti bližšie charakterizujeme tie maloplošné chránené územia, ktoré označili študenti Hotelovej akadémie v Liptovskom Mikuláši, ako aj zamestnanci Národného parku Nízke Tatry za najvýznamnejšie z celoslovenského hľadiska. Charakterizované budú: PR Meandre Hrona.

Prírodná rezervácia Meandre Hrona

Táto prírodná rezervácia sa rozprestiera na území medzi železničnými stanicami Telgárt a Červená skala. Na území tejto prírodnej rezervácie platí 4. stupeň ochrany celá PR spadá pod katastrálne územie obce Telgárt v okrese Brezno (Enviroportal 2017).

Veľký význam tohto územia spočíva v tom že je na Slovensku unikátne, nakoľko meandre ktoré slovenské rieky vytvorili, zanikli regulovaním a upravovaním zo strany človeka. Ide o jedno z väčších MCHÚ v NAPANT-e, nakoľko zaberá 103,82 ha (NAPANT 2017).

V tejto prírodnej rezervácii ide o „ochranu ojedinelej sústavy meandrov horného toku rieky Hron, s podmáčanými lúkami a výskytom chránených a zriedkavých rastlinných druhov. PR Meandre Hrona tvorí územie významné geomorfologicky, botanicky, krajinársky a esteticky“ (kralovahola 2017).

Národná prírodná rezervácia Príboj

Národná prírodná rezervácia príboj sa radí medzi menšie MCHÚ na území NAPANTu nakoľko zaberá 10,03 ha. Spadá pod katastrálne územie obce Slovenská Lupča. Radí sa medzi najstaršie chránené územia v našej krajine a zároveň je najstaršou Národnou prírodnou rezerváciou v NAPANTe s rokom vyhlásenia 1895. V tejto NPR sa nachádzajú vzácne územia duba zimného a duba cerového (Škvorňa 2015).

Významným rokom pre Príboj bol rok 2004 kedy sa táto NPR zaradila medzi územia s európskym významom. Na celom území platí ochrana piateho, najvyššieho, stupňa ochrany (enviroportal 2017).

Národná prírodná rezervácia Skalka

Národná prírodná rezervácia Skalka sa nachádza v okrese Brezno. Jedná sa o najväčšie maloplošné chránené územie v Národnom parku Nízke Tatry, pričom sa rozprestiera na 2660 ha. Je to jedinečné územie ktoré je význačné ľadovcovým reliéfom a značný výskytom kamzíkov (Faško a Považan 2012).

Názov Skalka nenesie len NPR ale aj najvyšší vrch južne od hlavného hrebeňa. Táto NPR sa nachádza priamo na vrcholoch hrebeňov v Nízkych Tatrách. Jedná sa o horskú krajinu na ktorej stále vidieť znaky ovplyvňovania ľadovcovou činnosťou preto tu nájdeme aj ich pozostatky ako morény, kary a iné. Nájdeme v nej mnoho vzácných rastlín a živočíchov, čo robí z tejto časti NAPANTu veľmi vzácne územie (NAPANT 2017).

Národná prírodná pamiatka Bystrianska jaskyňa

Národná prírodná pamiatka Bystrianska jaskyňa je najdôležitejšia jaskyňa na Horehroní. Vznikla eróznou činnosťou ale na jej vzniku mala veľký podiel aj podzemná riečka Bystrianka. Táto riečka stále preteká priestormi jaskyne avšak nachádza sa približne 15 – 20 metrov nižšie ako je prehliadková trasa. Zaujímavosťou tejto jaskyne je fakt že je tu minimálne prevýšenie. Počas prehliadkovej trasy nie je potrebné prekonávať veľké

prevýšenie, ide len o 26 schodov. Táto jaskyňa je ako jedna z mála sprístupnená aj imobilným návštevníkom (SSJ 2017).

Pre Bystriansku jaskyňu boli významná hneď tri roky. Prvým rokom je 1927 kedy túto jaskyňu objavili. Druhým rok je 1941 kedy bola jaskyňa sprístupnená pre verejnosť. Posledným, tretím, rokom je 1968 kedy ju vyhlásili za národnú prírodnú pamiatku (enviroportal 2017).

Celý komplex tejto jaskyne sa delí na Novú a Starú jaskyňu. Kvapľová výzdoba nie je až na takej úrovni ako v ostatných jaskyniach našej krajiny. Nájdeme tu však stalaktity, stalagmity, ako aj vodopády či časti so sintrovou či kvapľovou výzdobou. Kvaple však nenájdeme v Starej jaskyni pretože už odumreli (nízke tatry 2017).

Prírodná pamiatka Moštenické travertíny

„Územie predstavuje významný príklad najzachovanejších častí mohutných travertínových terás, dokladujúcich vývoj prírody v štvrtohorách a významné nálezisko chránených druhov rastlín (ľalia cibul'konosná, volské oko vrbolisté, kortúza Matthiolova a pod.) na JZ od NP Nízke Tatry“ (enviroportal 2017).

Toto územie je výnimočné a chránené hlavne vďaka jeho travertínovým častiam ktoré sa tu nachádzajú a sú stále aktívne. Popretkávané sú tokmi vody. Táto prúdiaca voda zapríčiňuje neustále sa rozpínanie travertínovej plochy.

Moštenické travertíny sú komplexom kaskád ktorý dosahuje veľkosť 500 metrov. Skladajú sa so šiestich stupňov pričom najkrajšie a najviac viditeľné kaskády sa nachádzajú vo vrchnom stupni. Spodné stupne sú využívané ako chatová oblasť so značným prírodným porastom (NAPANT 2017).

Percepcia atraktivity maloplošných chránených území z pohľadu študentov stredných škôl

V tejto časti štúdie sme vytvorili krátku anketu, ktorá pozostávala z tabuľky do ktorej mali študenti zaznačiť tie MCHÚ ktoré navštívili, taktiež mali zaznačiť ktoré sú podľa nich najviac navštevované a ktoré sú najmenej navštevované. V poslednej časti sme zisťovali ktoré MCHÚ sú podľa nich najvýznamnejšie z celoslovenského hľadiska.

Túto anketu sme vyhotovili v dvoch verziách. Prvá verzia bola určená žiakom Strednej odbornej školy hotelových služieb a obchodu v Banskej Bystrici a obsahovala MCHÚ z Bystrickej strany. Druhú verziu vyplňovali študenti Hotelovej akadémie v Liptovskom Mikuláši a obsahovala MCHÚ z Liptovskej strany.

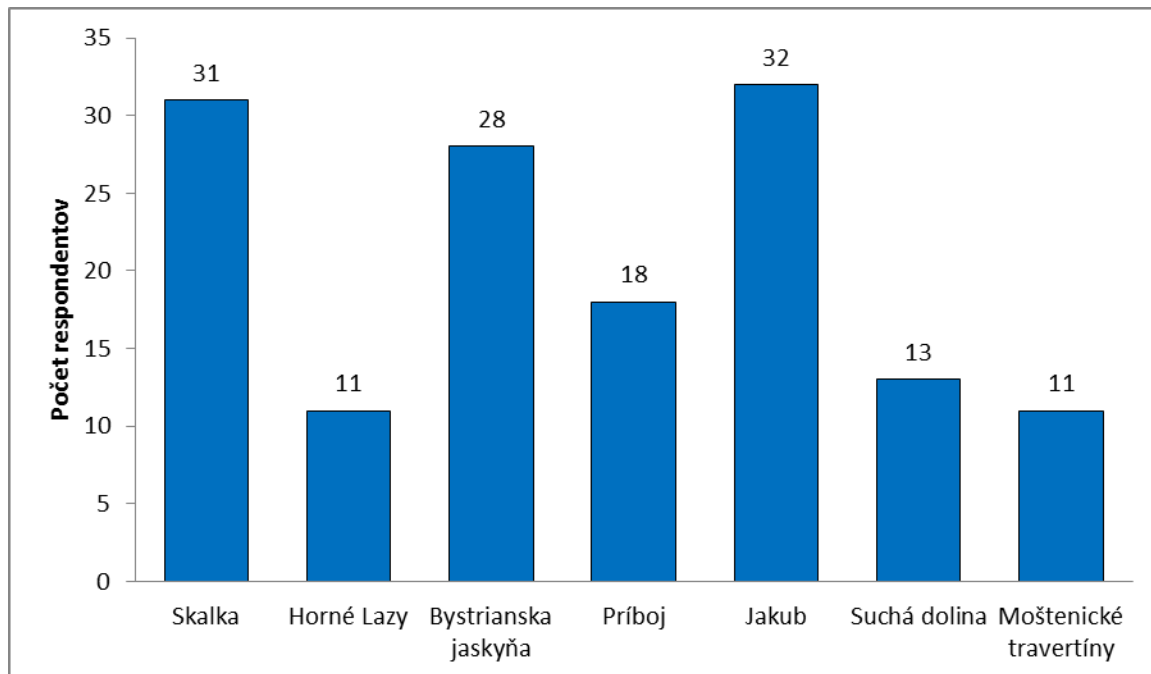
Výsledky ankety študentov Strednej odbornej školy hotelových služieb a obchodu zobrazuje tabuľka 3. Sú v nej zaznačené kompletne výsledky tejto ankety. Pričom je v každom stĺpci zaznačených 5 najčastejších odpovedí.

Tabuľka 3 Výsledky ankety študentov SOŠ hotelových služieb a obchodu v Banskej Bystrici

 → 1. najviac označovaná → 2-5 najviac označované

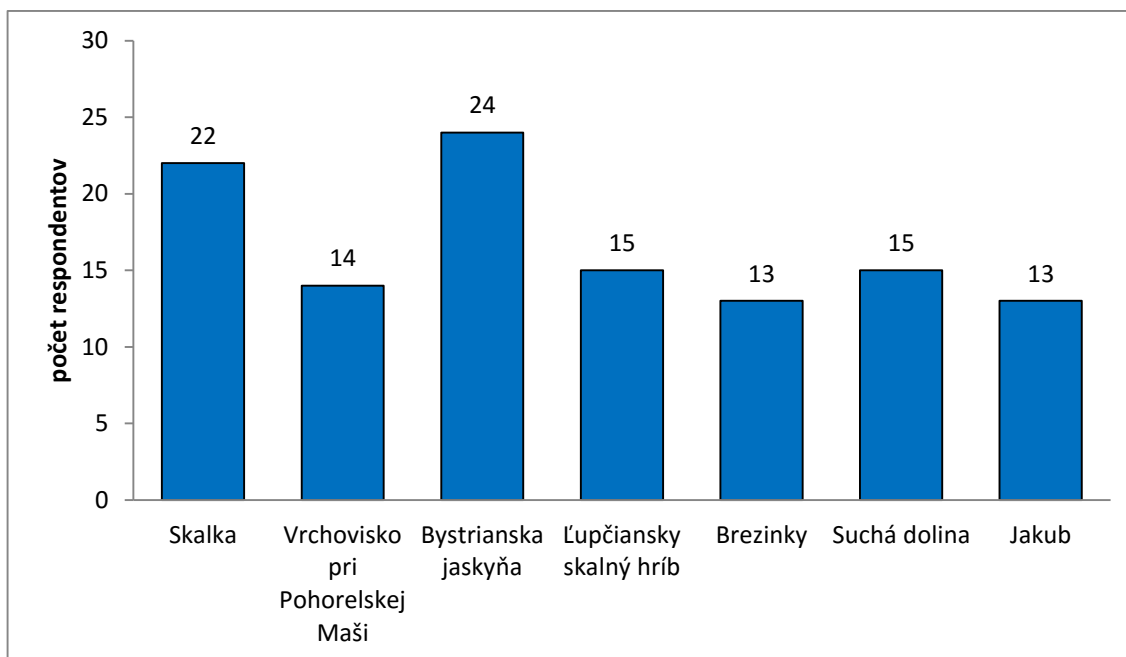
Maloplošné chránené územie	Navštívil som	Podľa môjho názoru		
		Najviac Navštevované	Najmenej navštevované	Najvýznamnejšie z celoslovenského hľadiska
Skalka	31	22	5	17
Pod Latiborskou Hoľou	3	8	18	7
Hnilická jelšina	1	4	13	9
Príboj	18	9	15	3
Martalúзка	1	7	11	5
Meandre Hrona	4	9	11	14
Štrošy	5	8	14	5
Mačková	8	2	18	6
Horné lazy	11	9	10	6
Vrchovisko pri Pohorel. Maši	3	14	8	8
Baranovo	4	5	15	4
Barania hlava	3	7	9	8
Breznianska skalka	7	4	7	5
Mackov bok	3	8	15	7
Bystrianska jaskyňa	28	24	2	15
Ľupčiansky skalný hrieb	10	15	8	12
Moštenické travertíny	11	9	9	13
Brvnište	2	2	13	8
Jakub	32	13	10	6
Brezinky	10	13	6	12
Kopec	10	7	10	6
Suchá dolina	13	15	6	10

Nasledovné grafy zobrazujú sedem najviac uvádzaných maloplošných chránených území podľa študentov SOŠ hotelových služieb a obchodu z Banskej Bystrice. Ankety sa zúčastnilo 50 žiakov tejto školy.

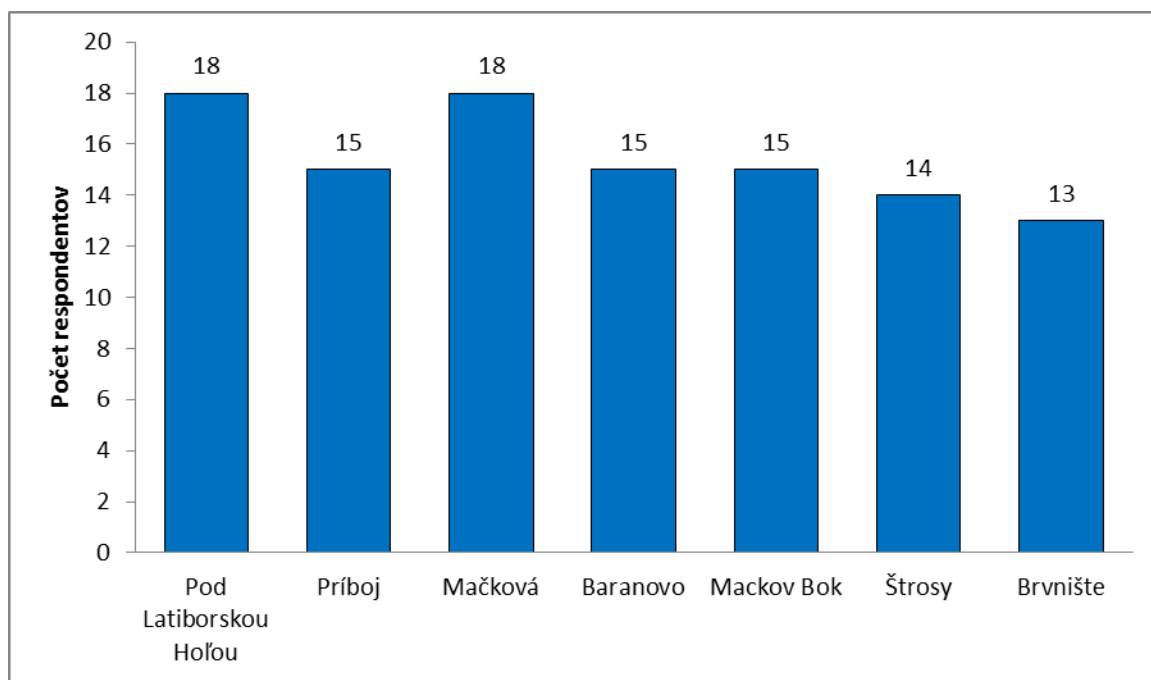
Graf 1 MCHÚ Bystrickej časti ktoré študenti osobne navštívili
(Zdroj: vlastné spracovanie)

Oslovení študenti navštívili hlavne Skalku, Jakub a Bystriansku jaskyňu. Tieto možnosti označila viac ako polovica študentov. Skalku označilo 62% študentov, Jakub označilo 64% študentov a Bystriansku jaskyňu 56% študentov. Príboj navštívilo 36% študentov, Suchú dolinu 26% študentov a horné Lazy rovnako ako Moštenické travertíny zhodne 22% študentov. Z MCHÚ Bystrickej časti boli najmenej navštevovanými Hnilická Jelšina a Martalúзка ktoré zhodne navštívil len jeden študent, čo predstavuje len 2% zo zúčastnených študentov. Ďalším málo navštevovaným MCHÚ je Brvnište ktoré navštívili 2 študenti čo predstavuje 4% z opýtaných študentov.

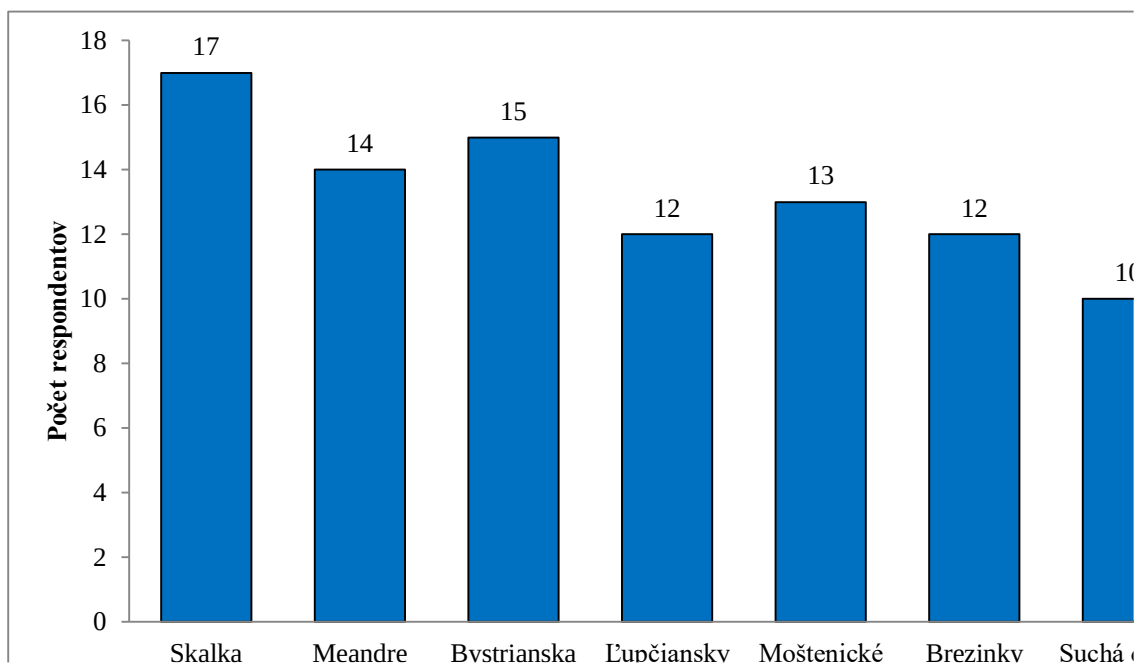
Graf 2 MCHÚ Bystrickej časti ktoré študenti považujú za najviac navštevované
(Zdroj: vlastné spracovanie)

Podľa oslovených študentov sú najviac navštevovanými MCHÚ na Bystrickej strane Bystrianska jaskyňa so 48% a Skalka ktorú označilo 44% opýtaných študentov. Ďalej sú veľmi navštevovanými Ľupčiansky skalný hrib a Suchá dolina ktoré získali zhodne po 30%. Vrchovisko pri Pohorelskej Maši získalo 28%. Sedem najviac navštevovaných MCHÚ uzatvárajú Brezinky a Jakub ktoré označilo 26% oslovených študentov. V časti najviac navštevovaných MCHÚ Bystrickej časti, študenti najmenej označovali Brvnište a Mačkovú ktoré označili len 2 študenti čo tvorí 4% zo všetkých oslovených študentov. Ďalej to bola Hnilická jelšina ktorú označili 4 študenti čo tvorí 8% zo všetkých oslovených študentov. Ak by sme porovnali prvé dve časti, teda MCHÚ ktoré študenti reálne navštívili a MCHÚ ktoré sú podľa nich najviac navštevované, pri niektorých sa zhodujú. Sú to napríklad Skalka, Bystrianska jaskyňa či Suchá dolina. Sú tu však aj také ktoré veľa študentov navštívilo ale nepokladajú ich za veľmi navštevované napr. Jakub alebo Príboj. Ďalšou skupinou sú MCHÚ ktoré študenti pokladajú za navštevované, ale sami ich nenavštívili. Sú to napr. Vrchovisko pri Pohorelskej Maši alebo Ľupčiansky skalný hrib.

Graf 3 MCHÚ Bystrickej časti ktoré študenti považujú za najmenej navštevované
(Zdroj: vlastné spracovanie)

Najmenej navštevované MCHÚ Bystrickej časti sú podľa študentov Pod Latiborskou Hoľou a Mačková ktoré dosiahli zhodne 18 bodov čo predstavuje 36% z opýtaných študentov. Ďalej sú medzi najmenej navštevovanými MCHÚ Príboj, Baranovo a Mackov Bok, ktoré označilo zhodne 15 študentov teda 30%. Na ďalších miestach sa umiestnili Štrošy so 28% a Brvnište ktoré označilo 26% opýtaných študentov. Väčšinu z MCHÚ ktoré boli označené za najmenej navštevované, nenavštívilo ani veľa opýtaných študentov. Výnimkou je MCHÚ Príboj, ktorý síce navštívilo 18 študentov čo je 36%, napriek tomu bol označený ako jeden z najmenej navštevovaných MCHÚ Bystrickej časti.

Graf 4 MCHÚ Bystrickej časti ktoré študenti považujú za najdôležitejšie z celoslovenského hľadiska
(Zdroj: vlastné spracovanie)

Podľa študentov Strednej odbornej školy hotelových služieb a obchodu v Banskej Bystrici je MCHÚ Skalka najvýznamnejším maloplošným chráneným územím na Bystrickej stane Národného parku Nízke Tatry, nakoľko ju označilo 17 študentov čo tvorí 34% z celkového počtu oslovených študentov. Na druhom mieste sa umiestnila Bvstrianska jaskyňa s 15 hlasmi, s teda 30%. Meandre Hrona označilo 14 študentov čo je 28% a Moštenické travertíny 13 študentov teda 26%. Ľupčiansky skalný hrb a Brezinky označilo zhodne 12 študentov čo tvorí 24%. Siedme miesto najvýznamnejších MCHÚ z celoslovenského hľadiska obsadila Suchá dolina ktorú označilo 10 ľudí teda 20% z celkového počtu opýtaných študentov. Takmer pri všetkých MCHÚ ktoré boli označené ako najvýznamnejšie z celoslovenského hľadiska platí, že ich študenti označili aj ako najviac navštevované a aj ich reálne navštívili. Výnimku tvoria Meandre Hrona, ktoré označilo ako najvýznamnejšie z celoslovenského hľadiska 14 študentov, ako najviac navštevované 9 študentov ale reálne ich navštívili len traja študenti spomedzi opýtaných.

Percepčia atraktivity maloplošných chránených území z pohľadu zamestnancov Národného parku Nízke Tatry

V nasledujúcej tabuľke sú zhrnuté názory študentov zo Strednej odbornej školy hotelových služieb a obchodu, spolu s názormi zamestnancov NAPANTu, na to ktoré z MCHÚ Bystrickej, južnej, strany Národného Parku Nízke Tatry.

Študenti Strednej odbornej školy hotelových služieb a obchodu ●
Ing. Adalbert Mezei, krajinár ●
Ing. Ján Škorňa – lesník ●

Tabuľka 4 Výsledky ankety podľa študentov a zamestnancov NAPANTu v Bystrickej časti

Maloplošné chránené územie	Navštívil som	Podľa môjho názoru		
		Najviac Navštevované	Najmenej navštevované	Najvýznamnejšie z celoslovenského hľadiska
Skalka	● ●			● ●
Pod Latiborskou Hoľou		● ●		●
Hnilická jelšina	●			
Príboj		● ●		● ●
Martalúзка				●
Meandre Hrona				● ● ●
Štrosy				
Mačková		● ●		
Horné lazy				
Vrchovisko pri Pohorelskej Maši	●			
Baranovo		●		
Barania hlava				●
Breznianska skalka				
Mackov bok		●		●
Bystrianska jaskyňa	● ● ●			●
Lupčiansky skalný hriב	●	●		●

Moštenické travertíny	 		
Brvnište			
Jakub			
Brezinky			
Kopec			
Suchá dolina		 	

(Zdroj: vlastné spracovanie)

V tabuľke 4 sú zhrnuté výsledky ankiet ktoré boli určené pre študentov Strednej odbornej školy hotelových služieb a obchodu v Banskej Bystrici a zamestnancov NAPANT-u.

Za najviac navštevovanú MCHÚ označili spoločne Bystriansku jaskyňu. Po dva hlasy získali zhodne Skalka a Moštenické travertíny. Po jedno hlase získali Hnilická jelšina, Vrchovisko pri Pohorelskej Maši, Ľupčiansky skalný hrieb, Jakub a Suchá dolina.

Pri najmenej navštevovaných dva hlasy získali MCHÚ Pod Latiborskou Hoľou, Príboj, Mačková, a Suchá dolina. Po jednom hlase majú Baranovo, Mackov bok, Ľupčiansky skalný hrieb a Kopec.

Za najvýznamnejšiu MCHÚ z celoslovenského hľadiska označili všetci zhodne Meandre Hrona. Dvoma hlasmi sa zhodli pri Skalke a Príboji. Po jednom hlase dostali Pod Latiborskou Hoľou, Martalúзка, Mackov bok, Bystrianska jaskyňa, Ľupčiansky skalný hrieb, Moštenické travertíny a Jakub.

Druhý variant vyhotovených ankiet vyplňovali študenti Hotelovej akadémie v Liptovskom Mikuláši. Výsledky tejto ankety sa nachádzajú v tabuľke 5. Ankety sa zúčastnilo dokopy 50 študentov.

 → 1.najviac označovaná → 2-5 najčastejšie označované

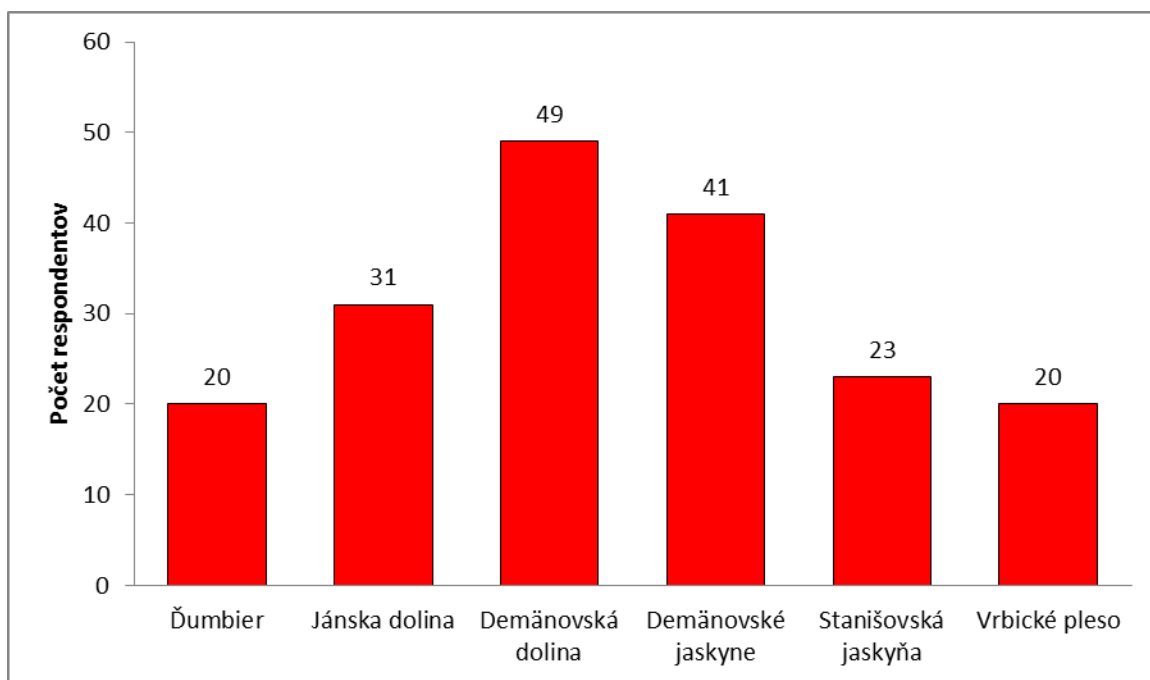
Tabuľka 5 Výsledky ankety podľa študentov Hotelovej akadémie v Liptovskom Mikuláši

Maloplošné chránené územie	Navštívil som	Podľa môjho názoru		
		Najviac navštevované	Najmenej navštevované	Najvýznamnejšie z celoslovenského hľadiska
Ďumbier	20	17	6	23
Jánska dolina	31	18	7	19
Salatín	5	4	16	2
Ohnište	3	2	18	3
Demänovská dolina	49	36	1	37
Turková	1	2	12	1
Štrosy	1	2	19	2
Kozí chrbát	4	3	12	5
Jelšie	2	1	25	0
Sliačske travertíny	3	4	4	3
Demänovské jaskyne	41	38	0	39
Stanišovská jaskyňa	23	13	4	3
Brankovský vodopád	10	4	6	7
Vrbické pleso	20	22	4	18
Meandre Lúžňanky	2	1	14	1
Mašiansky Balvan	1	0	8	4
Bodický rybník	7	4	21	1
Revúca	10	5	13	3

(Zdroj: vlastné spracovanie)

Výsledky sú zaznamenané v nasledujúcich grafoch, ktoré zobrazujú najčastejšie možnosti ktoré študenti zaznačovali.

Prvý graf 5 zobrazuje šesť MCHÚ ktoré študenti reálne navštívili. V ďalších grafoch sú zhrnuté informácie o najviac navštevovaných MCHÚ, najmenej navštevované MCHÚ s najvýznamnejšie MCHÚ z celoslovenského hľadiska.

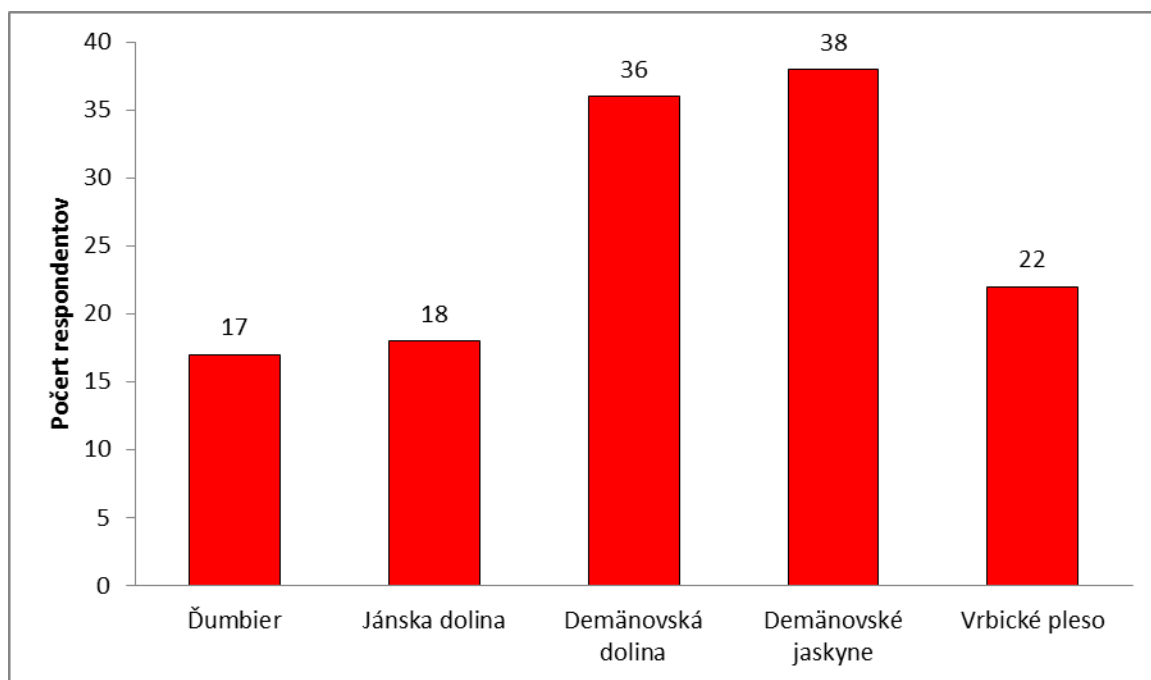
Graf 5 MCHÚ Liptovskej časti ktoré študenti osobne navštívili
(Zdroj: vlastné spracovanie)

Z daného grafu vyplýva že takmer všetci študenti konkrétne 49 študentov z 50, čo tvorí 98%, navštívilo Demänovskú dolinu. Táto časť Liptova je využívaná hlavne vďaka najväčšiemu lyžiarskemu stredisku na Slovensku – Jasná Nízke Tatry.

Ďalším MCHÚ ktoré študenti navštívili sú Demänovské jaskyne ktoré navštívilo 4 študentov, teda 82%. Oblúbenou je aj Jánska dolina ktorá sa nachádza pri obci Liptovský Ján. Túto dolinu navštívilo 31 študentov, teda 62% a Stanišovskú jaskyňu ktorá sa nachádza v Jánskej doline navštívilo dokopy 23 študentov, teda 46%. MCHÚ Vrbické pleso a Ďumbier získali zhodne 20 hlasov čo predstavuje 40%.

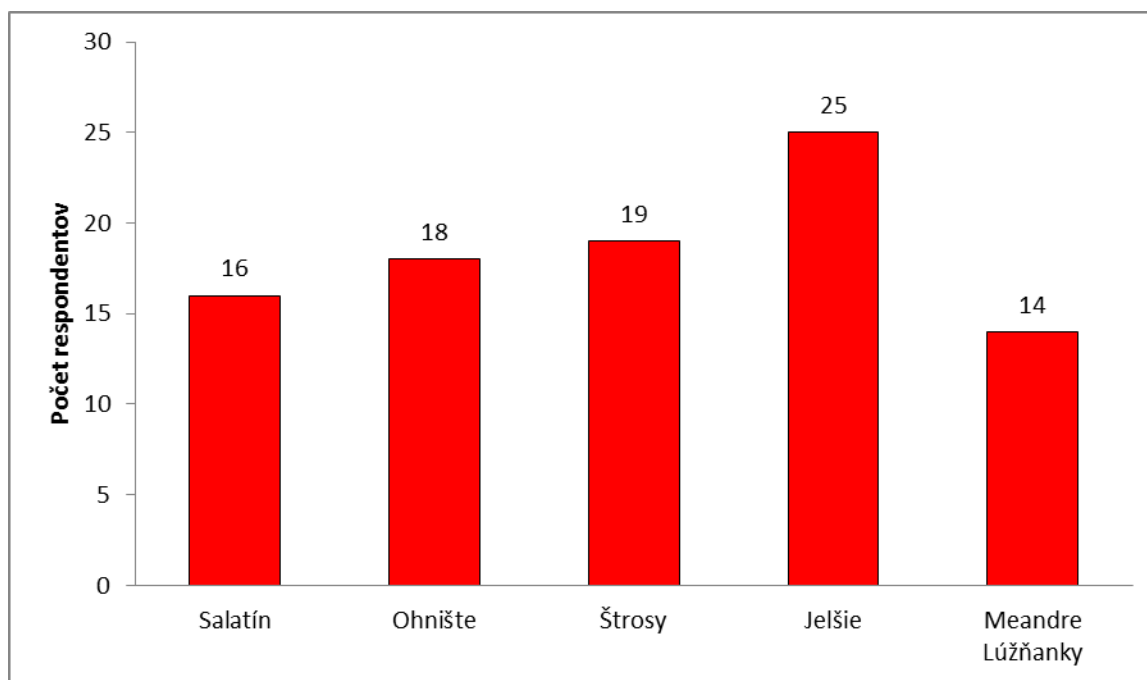
Všetky tieto MCHÚ boli zároveň označené študentmi aj ako najviac navštevované MCHÚ na Liptovskej strane.

Maloplošné chránené územia Liptovskej časti Turková, Štrosy a Mašiansky Balvan navštívil zhodne len 1 študent, čo predstavuje 2%. Tieto územia boli označované aj ako najmenej navštevované MCHÚ Liptovskej časti.

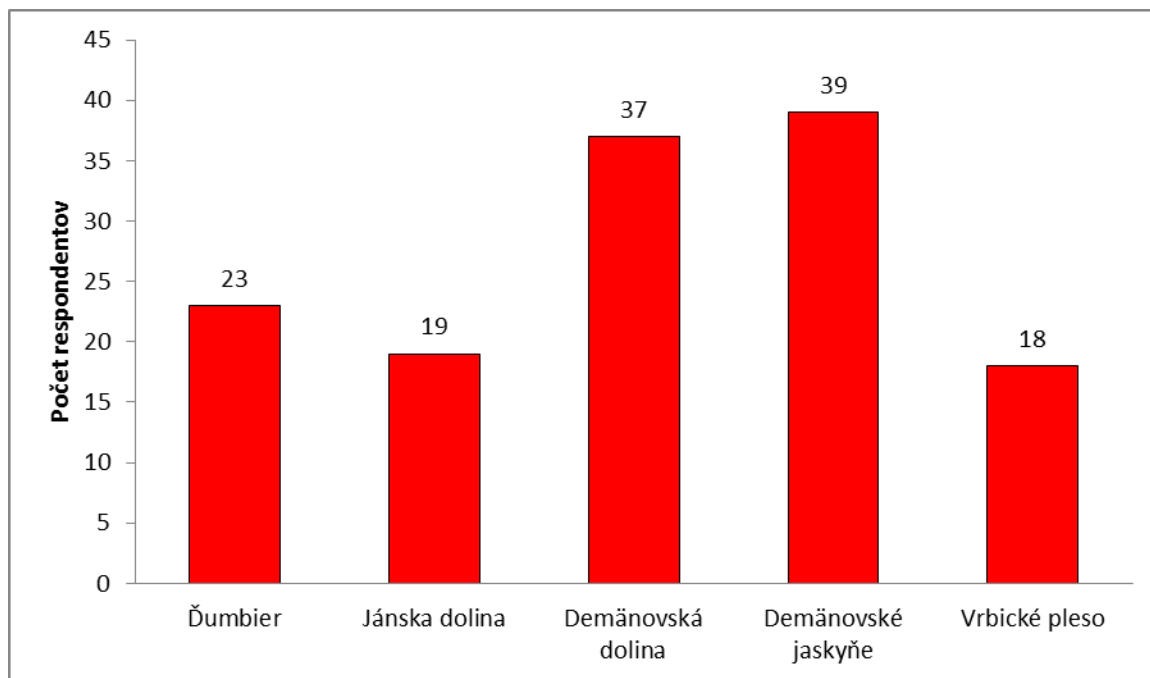
Graf 6 MCHÚ Liptovskej časti ktoré študenti považujú za najviac navštevované
(Zdroj: vlastné spracovanie)

Nasledujúci graf zobrazuje najviac navštevované MCHÚ Liptovskej časti, ktoré sa zhodujú s tými, ktoré študenti aj reálne navštívili. Na prvom mieste sa nachádzajú Demänovské jaskyne ktoré navštívilo 38 študentov, teda 76%. Hneď za nimi sa umiestnila Demänovská dolina s 36 hlasmi teda so 74%. Aj do tretice sem zaraďujeme časť Demänovskej doliny, konkrétne Vrbické pleso s 22 hlasmi a 44%. Na ďalších miestach je Jánska dolina s 18 hlasmi a 36% a Ďumbier ktorý označilo 17 študentov čo predstavuje 34% z opýtaných študentov. Študenti označili tieto MCHÚ nielen za najviac navštevované, ale takisto aj ako najvýznamnejšie MCHÚ z celoslovenského hľadiska. Mašiansky balvan neoznačil ani jeden študent a Jelšie spolu s Meandre Lužnianky získali po 1 hlase teda 2%.

Graf 7 MCHÚ Liptovskej časti ktoré študenti považujú za najmenej navštevované
(Zdroj: vlastné spracovanie)

Nasledujúci graf zobrazuje MCHÚ Liptovskej časti ktoré považujú študenti za najmenej navštevované. Až 50% študentov označilo MCHÚ Jelšie ako najmenej navštevovanú časť. Z ankety vyplýva že túto časť navštívili len dva študenti čo predstavuje len 4% z celkového počtu. Ďalšími MCHÚ ktoré sú podľa študentov najmenej navštevované sú Štrosoy s 38% a Ohnište s 36%. Na ďalších miestach sa umiestnili Salatín ktorý označilo 32% a Meandre Lúžňanky ktoré označilo 28% z celkového počtu opýtaných študentov. Študenti označili tieto MCHÚ ako najmenej navštevované a z ankety vyplýva že tieto časti napantú ani reálne nenavštívili. Štrosoy navštívili len 1 študent čo tvorí 2% z opýtaných študentov. Jelšie a Meandre Lúžňanky navštívili zhodne 2 študenti, teda 4%. Ohnište navštívili 3 študenti teda 6% a Salatín 5 študenti teda 10% z celkového počtu opýtaných študentov.

Graf 8 MCHÚ Liptovskej časti ktoré študenti považujú za najvýznamnejšie z celoslovenského hľadiska
(Zdroj: vlastné spracovanie)

Z nasledujúceho grafu 9 vyplýva že podľa študentov je najvýznamnejšou z celoslovenského hľadiska Demänovská dolina a MCHÚ ktoré sa priamo v nej nachádzajú. Až štyri z piatich MCHÚ ktoré sa v danom grafe nachádzajú môžeme nájsť v Demänovskej doline. Na prvom mieste v tejto kategórii sa umiestnili MCHÚ Demänovské jaskyne, teda Demänovská jaskyňa Slobody a Demänovská Ľadová jaskyňa. Za najvýznamnejšiu MCHÚ z celoslovenského hľadiska ju označilo 39 študentov čo predstavuje 78%. Hneď za nimi sa nachádza samotná MCHÚ Demänovská dolina s 37 hlasmi teda so 76%. Aj na tretej pozícii sa nachádza MCHÚ ktorú nájdeme v Demänovskej doline. Ďumbier dostal dokopy 23 hlasov teda 46% z celkového počtu opýtaných študentov. Jánska dolina získala 19 hlasov teda 38% a Vrbické pleso 18 hlasov čo predstavuje 36% z opýtaných študentov. Všetky z vyššie uvedených MCHÚ študenti označili v časti ktorú reálne navštívili, ako aj v časti podľa nich najviac navštevovaných MCHÚ.

Nasledujúca tabuľka 6 zobrazuje celkové zhrnutie zistených výsledkov z ankety ktorú vyplnili študenti Hotelovej akadémie v Liptovskom Mikuláši ako aj zamestnanci NAPANTu.

Študenti Strednej odbornej školy hotelových služieb a obchodu

Ing. Adalbert Mezei, krajinár

Ing. Ján Škorňa – lesník

Ing. Zuzana Kaliská – zoológ

Tabuľka 6 Výsledky ankety podľa študentov a zamestnancov NAPANTu Liptovskej časti

Maloplošné chránené územie	Podľa môjho názoru		
	Najviac navštevované	Najmenej navštevované	Najvýznamnejšie z celoslovenského hľadiska
Ďumbier	● ● ● ●		● ● ● ●
Jánska dolina	● ● ● ●		● ● ● ●
Salatín		●	●
Ohnište		●	
Demänovská dolina	● ● ● ●		● ●
Turková		●	● ●
Štrosy		●	
Kozí chrbát			
Jelšie		● ● ●	●
Sliačske travertíny			
Demänovské jaskyne	● ● ● ●		● ● ●
Stanišovská jaskyňa			
Brankovský vodopád			
Vrbické pleso	● ● ● ●		●
Meandre Lúžňanky		●	●
Mašiansky balvan		● ● ●	
Bodický rybník		● ●	
Revúca		●	

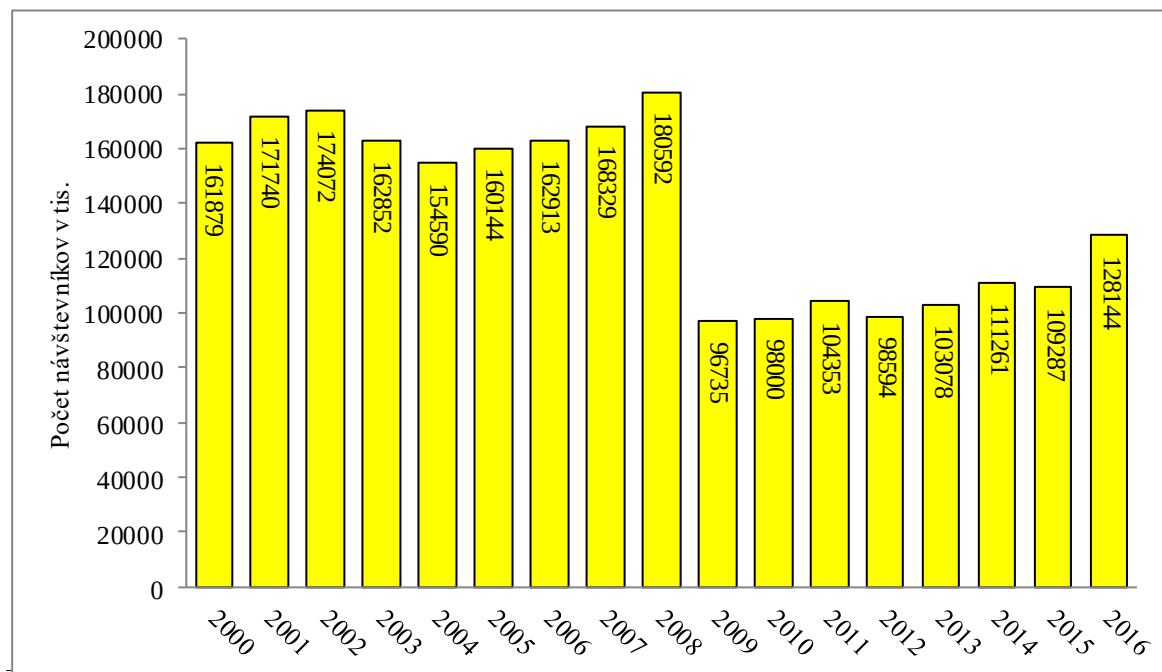
(Zdroj: vlastné spracovanie)

Podľa predchádzajúcej tabuľky vyplýva že žiaci Hotelovej akadémie v Liptovskom Mikuláši a zamestnanci NAPANTu sa zhodli vo viacerých bodoch. Za najviac navštevované MCHÚ označili zhodne Demänovskú dolinu, Demänovské jaskyne a Vrbické pleso. Za najmenej navštevované označili s tromi bodmi Jelšie a Mašiansky balvan. Za najvýznamnejšie MCHÚ z celoslovenského hľadiska z Liptovskej časti boli označené Ďumbier a Jánska dolina a Demänovské jaskyne.

Návštevnosť vybraných maloplošných chránených území

V tejto časti sa budeme venovať návštevnosti troch vybraných jaskýň (grafy 10 – 12).

Demänovská jaskyňa Slobody

Graf 9 Návštevnosť Demänovskej jaskyne Slobody
(Zdroj: vlastné spracovanie podľa SSJ)

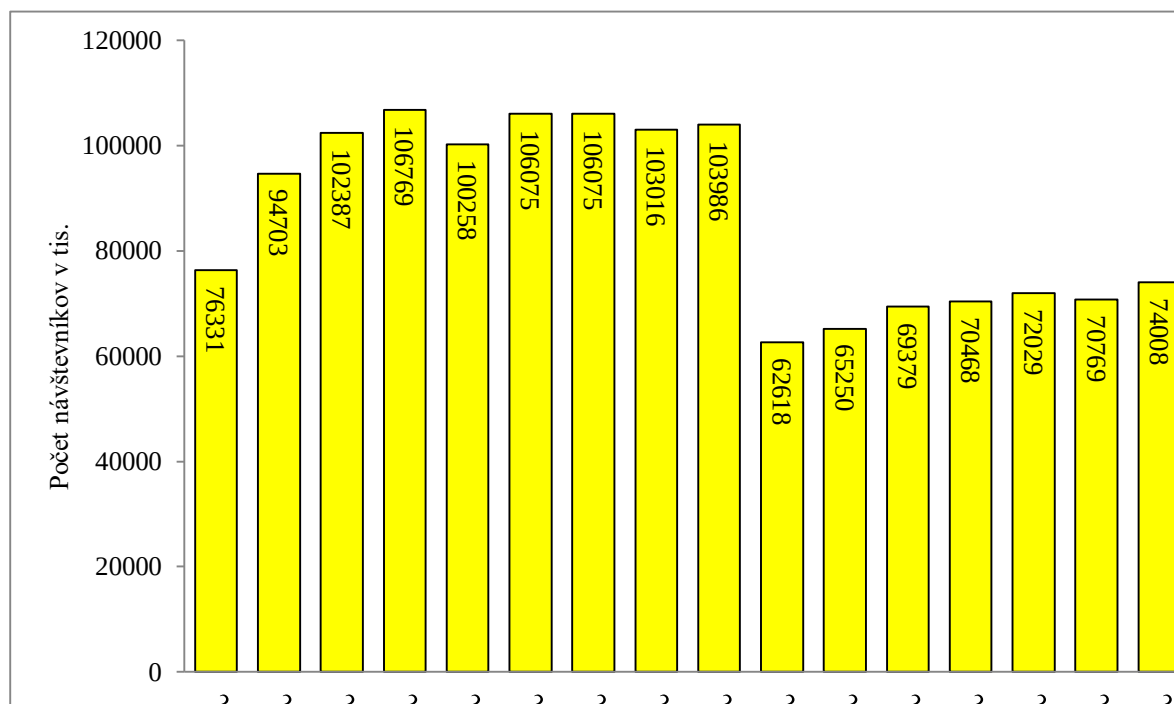
Graf 10 zobrazuje návštevnosť v Demänovskej jaskyni Slobody za posledných 16 rokov teda od roku 2000 po rok 2016. Podľa štatistiky Správy slovenských jaskýň je Demänovská jaskyňa Slobody najnavštevovanejšou jaskyňou na Slovensku.

Od roku 2000 až po rok 2008 mala Demänovská jaskyňa Slobody ročnú návštevnosť ktorá sa pohybovala nad 150000 návštevníkov. V roku 2009 nastal výrazný pokles v návštevnosti tejto jaskyne na 96735 návštevníkov. Dôvodom bola hlavne svetová hospodárska kríza, ale na poklese návštevnosti sa podpísal aj prechod na inú menu – Euro.

Za posledných 10 rokov zaznamenali celkovo jaskyne Slovenska najvyššiu návštevnosť v rokoch 2007 a 2008. Z celkového počtu návštevníkov slovenských jaskýň v roku 2007 tj. 688451 zaznamenala Demänovská jaskyňa Slobody 168329 návštevníkov čo predstavuje 24% z celkového počtu. V roku 2008 toto percento ešte vzrástlo na 27%.

Ondrejka (2008) uvádza najvyššiu návštevnosť tejto jaskyne v roku 1962 kedy ju navštívilo 277313 návštevníkov. Spolu s Bellom (2011) sa zhodujú že ide o najnavštevovanejšiu jaskyňu na Slovensku. Bella (2011) ďalej dodáva že vysoká návštevnosť bola aj v roku 1994 kedy ju navštívilo 215000 turistov

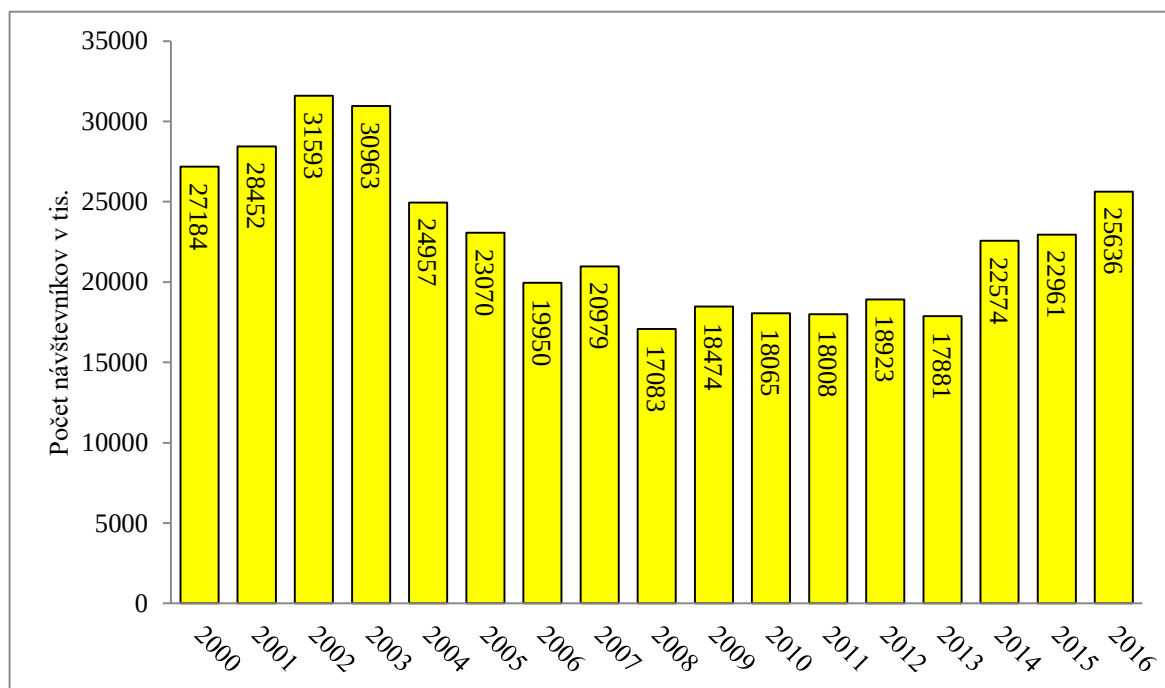
Demänovská ľadová jaskyňa

Graf 10 Návštevnosť v Demänovskej ľadovej jaskyni
(Zdroj: vlastné spracovanie podľa SSJ)

Demänovská ľadová jaskyňa je druhou z Demänovského jaskynného systému a zároveň treťou najnavštevovanejšou jaskyňou na Slovensku podľa štatistiky správy slovenských jaskýň. Táto jaskyňa mala najvyššiu návštevnosť v rokoch od 2001 po rok 2008 kedy sa ročná návštevnosť pohybovala nad 100000 návštevníkov. Za posledných 10 rokov boli aj v tejto jaskyni najnavštevovanejšími rokmi 2007 a 2008. Počet návštevníkov Demänovskej ľadovej jaskyne v porovnaní s celkovou návštevnosťou všetkých slovenských jaskýň predstavuje v oboch rokoch približne 15%. Naopak najnižšia návštevnosť bola zaznamenaná v roku 2009 a to konkrétne 62618 návštevníkov.

Bystrianska Jaskyňa

Graf 11 Návštevnosť v Bystrianskej jaskyni
Zdroj: (vlastné spracovanie podľa SSJ)

Návštevnosť v Bystrianskej jaskyni bola za posledných 16 rokov bez veľmi výrazných zmien. Pohybovala sa v rozmedzí od 17083 návštevníkov v roku 2008 kedy to bola aj najnižšia zaznamenaná hodnota, až po 31593 návštevníkov v roku 2002 kedy to bola najvyššia zaznamenaná hodnota. Pre túto jaskyňu boli najnavštevovanejšími rokmi 2002 a 2003 kedy sa návštevnosť vyšplhala nad 30000 návštevníkov. Naopak najnižšiu návštevnosť zaznamenali v rokoch 2008 a 2013 kedy sa pohybovala tesne nad 17000 návštevníkov.

Riadené rozhovory s odborníkmi z praxe

V nasledujúcej časti uvádzame riadené rozhovory s p. Mezeiom, krajinárom NAPANT-u a p. Mičúchom, správcom Demänovskej jaskyne Slobody.

Riadený rozhovor s Adalbertom Mezeiom, krajinárom Národného parku Nízke Tatry.

- *Ak by ste mali s pár slovami pomenovať výnimočnosť NAPANTu, aké slová by to boli?*
Najväčší, najrozmanitejší, najviac atakovaný ľudskými aktivitami (z môjho pohľadu viac, ako TANAP); niekoľko jedinečných rastlinných aj živočíšnych druhov.
- *Čím je NAPANT odlišný od ostatných veľkoplošných chránených území v rámci Slovenska?*
V podstate je to obsiahnuté v prvej odpovedi – tým, že je rozsiahly plošne, aj výškovo, tak je tu rozmanitosť biotopov a druhov. Zároveň je bodovo výrazne zasiahnutý cestovným ruchom a plošne lesohospodárskou činnosťou.

- *Je podľa Vás počet Maloplošných chránených území v NAPANTE zodpovedajúci potenciálu tohto Národného parku?*

Áno, počet ani rozloha však nie sú rozhodujúce faktory, tým by mala byť úroveň reálnej ochrany.

- *Sú podľa Vás niektoré územia na území NAPANTu ktoré majú dostatočný potenciál nato, aby boli priradené k MCHÚ? Ak áno, na základe čoho by ste ich pričlenili k MCHÚ?*

Áno, určite by splnili kritériá na základe výskytu biotopov a druhov, napríklad viaceré genofondové plochy (orchideje, mokrade a pod.).

- *Ktoré z MCHÚ severnej (Liptovskej) časti NAPANTu by ste označili ako najvýznamnejšie a turisti by ich v žiadnom prípade nemali pri návšteve NP vynechať? Krátko svoju odpoveď zdôvodnite. Vyberte min. 4 a max 5 maloplošných chránených území.*

Ďumbier, Jánska dolina, Salatín, Ohnište, Demänovská dolina, Turková, Štrošy, Kozí chrbát, Jelšie, Sliačske travertíny, Demänovské jaskyne, Stanišovská jaskyňa, Brankovský vodopád, Vrbické pleso, Meandre Lúžňanky, Mašiansky Balvan, Bodický rybník, Revúca. Vyznačené MCHÚ sú určite významné, a sú už dobre sprístupnené, čo treba využiť.

- *Ktoré z MCHÚ južnej (Bystrickej) časti NAPANTu by ste označili ako najvýznamnejšie a turisti by ich v žiadnom prípade nemali pri návšteve NP vynechať? Krátko svoju odpoveď zdôvodnite. Vyberte min. 4 a max 5 maloplošných chránených území.*

Skalka, Pod Latiborskou Hoľou, Hnilická jelšina, Priboj, Martalúžka, Meandre Hrona, Štrošy, Mačková, Horné lazy, Vrchovisko pri Pohorelskej Maši, Baranovo, Barania hlava, Breznianska skalka, Mackov bok, Bystrianska jaskyňa, Lupčiansky skalný hrb, Moštenické travertíny, Brvnište, Jakub, Brezinky, Kopec, Suchá dolina.

Vyznačené MCHÚ sú určite významné, a sú už dobre sprístupnené, alebo sa dajú ľahko sprístupniť a využiť aj pre envirovýchovné účely, čo treba využiť.

- *Vyplňte prosím nasledujúcu tabuľku ktorá sa týka severnej (Liptovskej) strany maloplošných území Národného parku Nízke Tatry. V každom stĺpci vyznačte min. 3 a max. 6 MCHÚ*

Tabuľka sa nachádza v prílohe č. 3.

- *Vyplňte prosím nasledujúcu tabuľku ktorá sa týka južnej (Bystrickej) strany maloplošných území Národného parku Nízke Tatry. V každom stĺpci vyznačte min. 4 a max. 7 MCHÚ*

Tabuľka sa nachádza v prílohe č. 4.

- *Priestor na Váš komentár.*

Niektoré MCHÚ by sa zdali hojne navštevované, ale keďže sú sprístupnené napr. len jedným značeným chodníkom, ktorý to križuje (napr. Štrošy), alebo je navštevovaná len okrajová časť (Ďumbier).

Riadený rozhovor s Dušanom Mičúchom správcom Demänovskej jaskyne Slobody

- *Je daná jaskyňa dostatočne atraktívna pre turistov?*

Áno je dostatočne atraktívna. Patrí do najväčšieho jaskynného systému v území našej krajiny a zároveň patrí medzi najkrajšie jaskynné systémy na Slovensku. Má krásnu a jedinečnú sintrovú výzdobu rôznych farieb, ktorá je spolu s podzemnými jazierkami a podzemným tokom Demänovky najväčšími lákadlami pre turistov.

- *Myslíte si, že je dostatočne propagovaná?*

Jaskyňa nie je dostatočne propagovaná. Aj keď je jednou z najviac navštevovaných a najkrajších jaskýň Slovenska propagácia tomu nezodpovedá. Určite by sa dalo na tom zapracovať a tým prilákať ešte viac domácich ako aj zahraničných turistov.

- *Aké sú vaše otváracie hodiny? Líšia sa v sezóne a mimo nej?*

Áno sú odlišné v rámci jednotlivých mesiacov. Líšia sa počtom a časom vstupov ako aj tým či ide o malý alebo veľký okruh.

Od Januára do Mája sú pre malý okruh 4 vstupy a to o 9:30, 11:00, 12:30 a o 14:00 hod. Vstup pre veľký okruh je jeden a to o 13:00 hod. na tento vstup je min. počet osôb stanovený na 10.

Jún, Júl a August je u nás top sezóna čo znamená je v nej 8 vstupov a to každú hodinu od 9:00 do 16:00. Vstup pre veľký okruh je tiež len jeden a to o 13:15 a aj tu je pre min. 10 osôb.

Od Septembra do Decembra sú denne štyri vstupy a to o 9:30, 11:00, 12:30 a o 14:00 hod. Vstup pre veľký okruh je jeden a to o 13:00 hod. na aj tento vstup je min. pre 10 osôb.

Každý pondelok počas celého roku máme zatvorené.

- *Je počet pravidelných vstupov pre návštevníkov (8 počas hlavnej sezóny a 4 mimo hlavnej sezóny) dostačujúci?*

Áno je dostačujúci. Väčšina návštevníkov si vopred zistí na našej internetovej stránke časy vstupov a podľa toho aj prichádzajú. Taktiež prichádzajú po skupinkách, málokedy prídu samy. Keď sa stane že pár ľudí musí čakať až na ďalší vstup, väčšinou im odporučíme prechádzku po okolí.

- *Vedeli by ste nám poskytnúť konkrétne informácie o návštevnosti danej jaskyne?*

Spracované v predchádzajúcej kapitole.

- *S turistami akej národnosti sa stretávate najčastejšie?*

Najčastejšie sa stretávame so Slovákmi. Hneď za nimi sú Česi, ktorý tiež radi navštevujú naše Tatry. Početní návštevníci sú aj z Poľska a to hlavne v letných mesiacoch.

- *Aké ďalšie aktivity v okolí jaskyne by ste vedeli návštevníkom odporučiť?*

To záleží od toho čo presne návštevníci hľadajú. Určite im odporúčame vstup aj do Demänovskej ľadovej jaskyne a samozrejme aj iné aktivity v okolí ako turistika v rámci Nízkych Tatier, zber lesných plodov či návštevu veľmi obľúbených Aquaparkov ktoré sa na Liptove nachádzajú.

V zimnej sezóne je najobľúbenejšie lyžovanie a keďže Jasná Nízke Tatry je najväčšie lyžiarske stredisko na Slovensku je tiež veľmi populárne. Zimné návštevy jaskyne sú zväčša v rámci týchto lyžiarskych pobytov, preto návštevníkom vieme odporučiť aj wellness v blízkych ubytovacích zariadeniach.

Záver

Hlavným cieľom nášho príspevku bola zhodnotenie prírodných predpokladov Národného parku Nízke Tatry. V tejto časti sme zhrnuli základné informácie o Národnom Parku ako aj o jeho maloplošných chránených územiach. Hlavnou osou bol prieskum, ktorý pozostával z ankiet pre stredoškolských študentov z Banskej Bystrice a Liptovského Mikuláša. Na základe tejto ankety sme zistili názory študentov na MCHÚ v NAPANTe. Z ankety vyplynulo že študenti Strednej odbornej školy hotelových služieb a obchodu navštívili podstatne menej MCHÚ ako študenti Hotelovej akadémie v Liptovskom Mikuláši, ktorí takmer všetci navštívili najvýznamnejšie MCHÚ na Liptove. Výsledky sme spracovali vo viacerých grafoch. Výsledky z ankiet ktoré vyplnili študenti sme tiež spojili s výsledkami ankety, ktorú vyplnili zamestnanci NAPANT-u a spracovali to do prehľadných tabuliek. Ďalšou časťou boli riadené rozhovory so zamestnancami NAPANTu. Prvým zamestnancom je krajinár Adalbert Mezei. Spolu so svojimi kolegami mi pomohli vyčleniť tie najvýznamnejšie MCHÚ tohto Národného parku. Druhým zamestnancom je Dušan Mičúch ktorý pracuje ako správca najnavštevovanejšej jaskyne na Slovensku – Demänovskej jaskyne Slobody. Hodnotíme aj návštevnosť za posledných 16 rokov v Demänovských jaskyniach, ako aj v Bystrianskej jaskyni.

Tento článok odporúča na publikovanie vo vedeckom časopise Mladá veda: PaedDr. Milena Švedová, PhD.

Tento príspevok vznikol v rámci riešenia vedecko-výskumného grantu KEGA „Tvorba multimediálnych web dokumentov pre e-learningové vzdelávania a zvyšovanie kvality vedomostí manažérov a študentov.“ 020PU-4/2015.

Použitá literatúra

1. AMBRÓZ, L. a kol. 2009. *Národné parky Slovenska*. 1. vyd. Bratislava: DAJAMA. ISBN 978-80-89226-64-1.
2. BABINSKÝ, M. a kol., 2013. *Lexikón podnikateľa v agroturistike*. Dudince: EZAT. ISBN 978-80-971306-1-9.
3. BELLA, P., 2011. *Prírodné krásy Slovenska – Jaskyne*. 1. Vydanie: Dajama, ISBN 978-80-8136-000-8
4. BELLA, P., 2011. *Kras a jaskyne Nízkych Tatier*. In *Krásy Slovenska*. Roč.88, č.11-12, s.18-23. ISSN 0323-0643.
5. ČECH, V., 2015. *Geografické aspekty ochrany krajiny a prírody*. 1. vydanie Prešov: PU v Prešove, Fakulta hum. a prírodných vied. ISBN 978-80-555-1289-1
6. ČUKA, P. a A. ŠENKOVÁ, 2012. *Geography of tourism of Slovakia*. In: *Geography of tourism of Central and Eastern Europe countries*. Wrocław : University of Wrocław, p. 381-405. ISBN 978-83-62673-22-3.

7. DEMEK, J., BALATKA B., *Zeměpisný lexikon ČSR*. Praha: Academia, 1987.
8. DUBCOVÁ, A. kol., 2008. *Geografia Slovenska*. Nitra: FPV UKF v Nitre, Katedra geografie a regionálneho rozvoja. ISBN 978-80-8094-422-3.
9. ENVIROPORTAL, 2016. *Chránené územia*. [online]. [cit. 2016-12-12]. Dostupné z: <https://www.enviroportal.sk/indicator/detail?id=121>
10. ENVIROPORTAL, 2007. *Štátny zoznam osobitne chránených častí prírody SR*. [online]. [cit. 2017-04-12]. Dostupné z: <http://uzemia.enviroportal.sk/>
11. GÚČIK, M. a kol., 2006. *Cestovný ruch, hotelierstvo, pohostinstvo. Výkladový slovník*. 1. Vydanie. Bratislava: SPN. ISBN 80-10-00360-3
12. HUCULSKÁ MAGISTRÁLA, 2012. *Meandre Hrona*. [online]. [cit. 2017-04-08]. Dostupné z: <http://www.huculskamagistrala.sk/externe/klaster/home.nsf/page/78d13722426a0d7cc1257baa0030eceb?OpenDocument>
13. JASÍK, M., POLÁK, P., *Od dubín k smrečinám*. In *Krásy Slovenska*. Roč. 88, č. 11-12, s. 28-31. ISSN 0323-0643.
14. KOLLÁR, D., 2011. *Národný park Nízke Tatry*. In *Krásy Slovenska*. Roč. 88, č. 11-12, s. 12-13. ISSN 0323-0643.
15. KOLÁR, M., 2015. *Váh*, 2015. In: *Krásy Slovenska*. Roč. 92, č. 5-6, s. 54. ISSN 0323-0643.
16. KOPCOVÁ, O., TUHÁRSKA, K., 2006. *Ochrana prírody a krajiny*. Nitra: Univerzita Konštantína filozofa v Nitre, Fakulta prírodných vied. ISBN 80-8094-009-6
17. KOŠTÁL, J., *Slovenská tundra*. In *Krásy Slovenska*. Roč. 88, č. 11-12, s. 26-27. ISSN 0323-0643.
18. KOVÁČ, K., KRAJČOVIČ, V. a kol., 2000. *Agro – environmentálny program pre Slovensko*. 1. Vydanie. Nitra: Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre. ISBN 80-7137-667-1
19. KRÁĽOVA HOĽA, 2017. *Chránené územia*. [online]. [cit. 2017-04-14]. Dostupné z: http://www.kralovahola.sk/?surrounding&protected_territory
20. LACIKA, J., ONDREJKA, K., 2009. *Prírodné krásy Slovenska – Národné parky*. Dajama. ISBN 978-80-89226-27-6
21. LISICKÝ, J. a kol., 2000. *Územná ochrana prírody a starostlivosť o chránené územia*. 1. Vydanie. Nitra, Bratislava: Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre, Prírodovedecká fakulta UK v Bratislave. ISBN 80-7137-755-4
22. LOPUŠNÝ, J., 2001. *Geografia cestovného ruchu Slovenska*. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bella v Banskej Bystrici, Ekonomická fakulta. ISBN 80-8055-548-6
23. MAPIO, 2017. *Sliacke Travertíny*. [online]. [cit. 2017-04-09]. Dostupné z: <http://mapio.net/pic/p-49052976/>
24. MATÚŠIKOVÁ, D., 2011. *Základy cestovného ruchu pre manažérov*. Prešov: Bookman. ISBN 978-80-89568-75-8
25. MARIOT, P. 1983. *Geografia Cestovného ruchu*. Bratislava: VEDA.
26. MARIOT, P. 2000. *Geografia cestovného ruchu*. Bratislava: Orbis Pictus Istropolitana. ISBN 80-7158-169-0.
27. MAZÚR, E. a M. LUKNIŠ, 1986. *Geomorfologické členenie SSR a ČSSR*. Banská Štiavnica: Esprit. ISBN 80-88833-27-2.
28. MINISTERSTVO DOPRAVY, VÝSTAVBY A REGIONÁLNEHO ROZVOJA SR, 2016. *Cestovný ruch*. [online]. [cit. 2016-11-09]. Dostupné z: <http://www.telecom.gov.sk/index/?ids=81190>
29. MINISTERSTVO ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA SR, 2013. *Územná ochrana prírody a krajiny a jej stupne*. [online]. [cit. 2016-12-12]. Dostupné z: https://www.slovensko.sk/sk/agendy/agenda/_uzemna-ochrana-prirody-a-kraji/
30. MINISTERSTVO ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA SR, 2014. *Výstava dokumentuje význam 22 vodných diel na Vážskej kaskáde*. [online]. [cit. 2017-02-21]. Dostupné z: <http://www.minzp.sk/tlacovy-servis/tlacove-spravy/tlacove-spravy-2014/tlacove-spravy-september-2014/mzp-vystava-dokumentuje-vyznam-22-vodnych-diel-vazskej-kaskade.html>
31. MINISTERSTVO ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA SR, 2007. *Štátny zoznam osobitne chránených častí prírody SR*. [online]. [cit. 2016-11-09]. Dostupné z: <http://uzemia.enviroportal.sk/about>
32. MICHAELI, E., 2015. *Regionálna geografia Slovenskej Republiky*. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove. ISBN 978-80-555-1393-5

33. MOŠTENICA, 2010. *Moštenické travertíny*. [online]. [cit. 2017-04-14]. Dostupné z: <http://www.mostenica.eu/mostenicke-travertiny>
34. MŽP SR a kol., *Štátny zoznam osobitne chránených častí prírody SR*. [online]. [cit. 2017-02-14]. Dostupné z: <http://uzemia.enviroportal.sk/>
35. NAPANT, 2016. *Národný park Nízke Tatry*. [online]. [cit. 2016-11-14]. Dostupné z: <http://www.napant.sk/info/napant.htm>
36. NAPANT, 2017. *Národný park Nízke Tatry*. [online]. [cit. 2017-02-14]. Dostupné z: <http://www.napant.sk/mchu/mchu.htm>
37. NÁRODÉ PRÍRODNÉ PAMIATKY, 2013. *Stanišovská jaskyňa*. [online]. [cit. 2017-04-20]. Dostupné z: <http://www.ssj.sk/sk/clanok/136-stanisovska-jaskyna>
38. NÍZKE TATRY, 2017. *Bystrianska jaskyňa*. [online]. [cit. 2017-04-15]. Dostupné z: <http://www.nizketatry.sk/ciele/bjaskyna/bjaskyna.html>
39. NOVACKÁ, Ľ. a kol. 2007. *Sprievodca a delegát v cestovnom ruchu*. Bratislava: Ekonóm. ISBN 978-225-2342-4.
40. OBČIANSKE ZDRUŽENIE JÁNSKA DOLINA, 2011. *Jánska dolina*. [online]. [cit. 2017-04-14]. Dostupné z: <http://www.janskadolina.sk/janska-dolina>
41. ONDREJKA, K., 2008. *Rekordy Slovenska*. In *Krásy Slovenska*. Roč.85, č. 1-2, s.48-51. ISSN: 0323-0643.
42. ORIEŠKA, J. 2010. *Služby cestovného ruchu*. 1. vyd. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo. ISBN 978-80-10-01831-4.
43. PLEŠNÍK, P., 2010. *Geografia cestovného ruchu Európy*. 1. Vydanie Bratislava: EKONÓM. ISBN 978-80-225-2907-5
44. SOPSR, *Program starostlivosti*. [online]. [cit. 2017-02-16]. Dostupné z: <http://www.sopsr.sk/ps/chvu2/files/Nizke-Tatry.pdf>
45. SPRÁVA SLOVENSKÝCH JASKÝŇ, 2013. *Kras a jaskyne na Slovensku – Výber z faktografických údajov*. [online]. [cit. 2017-04-16]. Dostupné z: <http://www.ssj.sk/sk/naj-o-jaskyniach>
46. STANIŠOVSKÁ JASKYŇA, 2017. *Stanišovská jaskyňa Liptovský Ján*. [online]. [cit. 2017-02-20]. Dostupné z: <http://www.stanisovska.sk/informacie-o-jaskyni>
47. ŠAMBRONSKÁ, K., D. MATUŠÍKOVÁ a A. ŠENKOVÁ, 2013, Measuring service quality of hotel establishments on the base of Gap model with emphasis of dimension of service reliability. In: *Gospodarka turystyczna w regionie: rynek turystyczny - współczesne trendy, problemy i perspektywy jego rozwoju*. nr. 304, p. 285-292. ISSN 1899-3192.
48. ŠEREDA, T., 2017. *Nízke Tatry – Skalka*. [online]. [cit. 2017-04-04]. Dostupné z: <http://www.ttstudio.sk/klicova-slova/nizke-tatry-skalka-1762.html>
49. ŠKODOVÁ, M., MAZÚREK, J., 2011. *Chránené územia Slovenska*. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bella v Banskej Bystrici, Fakulta prírodných vied. ISBN 978-80-557-0138-7
50. ŠKORŇA, J., 2015. *Príboj, územie európskeho významu*. Banská Bystrica: Štátna ochrana prírody SR. ISBN 978-80-89802-08-1
51. ŠVEDOVÁ, M., 2011. Ponuka športovo-rekreačných zariadení a ich dopad na regionálny rozvoj. In: *Význam ľudského potenciálu v regionálnom rozvoji [elektronický zdroj]: zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie*. Podhájska: Východoslovenská agentúra pre rozvoj. s.218-228. ISBN 978-80-970277-8-0.
52. ŠVEDOVÁ, M., 2013. *Regióny a regionalizácia pre manažérov*. Prešov: Bookman. ISBN 978-80-89568-77-2.
53. TEPPER, M., 2012. *Ďumbier*. [online]. [cit. 2017-04-20]. Dostupné z: <http://www.galeriaslovakia.sk/detail.php?idfoto=10167>
54. TOUŠEK a kol., 2008. *Ekonomická a sociálna geografia*. Plzeň: Aleš Čeněk. ISBN 987-80-7380-114-4
55. TUNIS, P., *Z pokladnice nízkotatranskej flóry*. In *Krásy Slovenska*. Roč. 88, č. 11-12, s. 24-25. ISSN 0323-0643.
56. VANČURA, V., 1996. *Národné parky a my*. Liptovský Mikuláš. ISBN 80-967613-4-x
57. VOLOŠČUK A kol., 1989. *Krásy a vzácnosti slovenskej prírody*. Martin: Osveta.